

dh mostt ddenjrs gem (Gujarati - Kaneriya, Hardik

Kaneriya, Hardik

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.com

BOOKHOUSE
<https://t.me/bookhouse1>

BOOKHOUSE1

JOIN TELEGRAM CHANNEL

ENGLISH HINDI GUJARATI
MARATHI PUNJABI E-BOOKS

“ધ મોસ્ટ ડેન્જરસ ગેમ”

લેખક : રિચાર્ડ કોનેલ

ભાવાનુવાદ : હાર્દિક કનેરિયા

Copyrights Hardik Kaneriya

Contents

1. “શિપ ટ્રેપ” ટાપુ
2. ટાપુની વચ્ચે...
3. જનરલ ઝિરોફ
4. ઝનૂની શિકારી
5. ફૂર રમત
6. રેઇન્સફોર્ડ ફસાયો...
7. બળિયા પ્રતિસ્પર્ધી
8. ઘાતક ટ્રિક
9. અંતિમ પગલું

1. “શિપ ટ્રેપ” ટાપુ

“પેલી બાજુએ, તારી જમણી બાજુએ જો... ત્યાં એક મોટો ટાપુ આવેલો છે. મેં તેના વિશે જે સાંભળ્યું છે તે ચોંકાવનારું છે.” વ્હીટનીએ કહ્યું.

“એવું શું સાંભળ્યું છે તેં એ ટાપુ વિશે ?” રેઇન્સફોર્ડ પૂછ્યું.

“જૂના નકશાઓમાં તેનો ઉલ્લેખ “શિપ ટ્રેપ” ટાપુ તરીકે થયેલો છે. ખબર નહીં તે સાચું છે કે ખોટું, કદાચ કોઈ અંધશ્રદ્ધા પણ હોય, પરંતુ પક્ષીઓને પકડવા પારધી જાળ ફેંકીને છટકું રચે, તેવું ત્યાં જહાજો અને હોડીઓ માટે થાય છે. પાડનારે નામ પણ સૂચક પાડ્યું છે, નહીં ! ખલાસીઓને તો તેનું નામ સાંભળતાં જ પરસેવો છૂટી જાય છે.”

“ખરેખર ત્યાં એવો ટાપુ છે તો અહીંથી દેખાતો કેમ નથી.” રેઇન્સફોર્ડ વ્હીટનીએ ચીંધેલી દિશામાં ધ્યાનથી જોતાં કહ્યું, તે શક્ય એટલું દૂર જોવા પ્રયત્ન કરી રહ્યો હતો.

“મને ખબર છે કે તારી આંખો સારી છે.” વ્હીટનીએ હસતાં હસતાં કહ્યું, “જંગલની સૂકી ઝાડીઓમાં અડધી રાત્રે ફરતાં હરણાંને ચારસો વાર દૂરથી શૂટ કરવા એક વાત છે, પણ કેરેબિયન દરિયાની અમાસી રાત અલગ જ વાતાવરણ રચે છે ! અહીં દૂરબીન હોય તો ય બહુ છેટે સુધી ન દેખાય, ત્યાં નરી આંખે શું ધૂળ દેખાવાનું ?”

“સાચી વાત છે, એટલું બધું અંધારું છે કે વીસ ફૂટ પછી શું હશે એ ય ખબર પડે તેમ નથી.” રેઇન્સફોર્ડ સહમત થયા.

“આપણે જ્યાં જઈ રહ્યા છીએ એ રિયોમાં અત્યારે દિવસ હશે. ત્યાં જેગુઆરનો શિકાર કરવાની મજા આવશે.”

“બસ આપણે પહોંચીએ એ પહેલા જેગુઆરનો શિકાર કરવાની સ્પેશિયલ ગન્સ આવી જવી જોઈએ.”

“મને તો વિચારતાં જ રોમાંચ થાય છે, શિકાર એ બહુ અદ્ભુત રમત છે.”

“દુનિયાની સૌથી અદ્ભુત રમત.”

“પણ, ફક્ત શિકારીઓ માટે જ હોં કે, શિકાર માટે નહીં.” વ્હીટનીએ હસતાં હસતાં કહ્યું.

“તું ક્યારથી આવું ભારે બોલતા શીખી ગયો ? ભૂલીશ નહીં, આપણે શિકારી છીએ, ફિલ્મોસોફર નથી. આમેય, શિકાર થનાર પ્રાણી શું અનુભવે છે તેની કોને પડી છે ?”

“શિકાર થનાર પ્રાણીને !” વ્હીટની ફરી હસ્યો.

“આહ...” રેઇન્સફોર્ડ મોઢું બગાડ્યું, “પ્રાણીઓને એવી સમજ પડતી નથી.”

“એવું તું કઈ રીતે કહી શકે ? તેમને મરવાથી ડર લાગે છે એટલે તો તેઓ ભાગે છે. માન ન માન, તેમને ભયની સમજ તો પડે જ છે.”

“બકવાસ...” રેઇન્સફોર્ડ કહ્યું, “મને લાગે છે કે આજની ગરમીએ તારા સખત દિમાગને નરમ બનાવી દીધું છે. બાકી વાસ્તવિકતા એ છે કે દુનિયામાં બે જ પ્રકારના જીવ રહે છે : એક શિકાર ને બીજા શિકારી. અને આપણે પહેલા પ્રકારના જીવ નથી તે આપણી

ખુશનસીબી છે. ખેર, આ વાત છોડ. તને શું લાગે છે, પેલો ટાપુ પસાર થઈ ગયો હશે ?”

“અંધારામાં ચોક્કસ કહી શકાય તેમ નથી, પણ એવું થયું હોય તો સારું, ઘાત ટળી.”

“ઘાત ટળી.” રેઇન્સફોર્ડે વ્હીટનીના ચાળા પાડ્યા.

“તને ભલે મજાક સૂઝતી હોય, પણ એ ટાપુ શાપિત ગણાય છે અને તેની છાપ ખરેખર ખરાબ છે.”

“કેમ, ત્યાં માનવભક્ષી રહે છે ?”

“આવી અવાવરી જગ્યાએ તો માનવભક્ષી ય ન રહે ! કદાચ ત્યાં કોઈ રહેતું જ નહીં હોય. છતાં, નાવિકોના મનમાં તે ઘર કરી ગયો છે. તેં આજે જહાજના સુકાનીઓના ચહેરા જોયા હતા ? સવારથી તેમના ધબકારા વધી ગયા છે.”

“હા, એ લોકો થોડું વિચિત્ર રીતે વર્તી રહ્યા છે. અરે, કમાન નિલ્સન પણ...”

“ભૂત મળી જાય તો ય ન ગભરાય એવો એ કમાન આજે ઢીલો પડી ગયો છે. તેની કડક આંખોમાં એવો ડર છે જે મેં આજ સુધી જોયો નથી. થોડી વાર પહેલા મેં તેની પાસે જઈ વાત કઢાવવા પ્રયત્ન કરેલો, પણ તેણે એક જ વાત કરી કે દરિયાખેડું લોકો માટે આ ટાપુ કાળ સમાન છે. પછી તેણે મને સામું પૂછ્યું ‘શું તમને અહીં વિચિત્ર લાગણી અનુભવાતી નથી ? આપણી આસપાસનું વાતાવરણ નકારાત્મક હોય તો આપણને તેનો અનુભવ થયા વગર રહેતો નથી.’ આ સાંભળી હું વિચારમાં પડી ગયેલો. પછી તો મને ય ડર લાગવા લાગ્યો હતો, એમાંય જેમ જેમ ટાપુ નજીક આવતો ગયો તેમ તેમ મારા રૂંવાડા ઊભા થઈ ગયેલા. ભલે ત્યારે પવનની લહેરખી ય આવતી નહોતી, પણ મને ઠંડી ચડી ગઈ હતી.”

“ઘડ - માથા વિનાની કલ્પના કર તો એવું જ થાય ને ! જો, ડર એ ચેપી રોગ છે, માટે વહાણ પર એક જ ખલાસી ડરપોક અને અંધશ્રદ્ધાળુ હોય તો વહાણના તમામ માણસોને તેનો ચેપ લાગ્યા વગર રહેતો નથી.”

“બની શકે. પણ મને લાગે છે કે કૂદરતે ખલાસીઓને અદ્ભુત શક્તિ આપી છે. તેનાથી તેઓ આવી રહેલા જોખમને અગાઉથી સૂંઘી લે છે. વળી, અનિષ્ટ જગ્યાએ નકારાત્મક સ્પંદનો અનુભવાય છે એ વાત નકારાય તેમ નથી. કદાચ એટલે જ શાપિત જગ્યાઓ પર વિચિત્ર અનુભવ થાય છે ; ભેંકાર સત્રાટામાં ભૂતિયા અવાજો સંભળાય છે, નીરવ શાંતિમાં ગૂઢ હિલચાલ મહેસૂસ થાય છે. ખેર, આપણે એ ટાપુ પાસેથી સહી સલામત પસાર થઈ ગયા તે આનંદની વાત છે. હવે માનસિક નિરાંત થવાથી ઊંઘ સારી આવશે, મારી તો આંખો ય ઘેરાવા લાગી છે.”

“પણ મને અત્યારમાં ઊંઘ નહીં આવે. એક કામ કર, તું સૂઈ જા, હું પાઈપ પીવા પાછલા તૂતક પર જાઉં છું, કાલે સવારે નાસ્તામાં મળીશું.”

“ગુડ નાઈટ.”

રેઇન્સફોર્ડ જહાજના પાછલા તૂતક પર પહોંચ્યો ત્યારે એટલો સત્રાટો છવાયેલો હતો કે વહાણના એન્જિનનો ધીમો અવાજ પણ સ્પષ્ટ સંભળાતો હતો. એ મૂક વાતાવરણમાં જહાજ ચોક્કસ લય અને ગતિ સાથે અંધકારમાં સરી રહ્યું હતું, પાણી સાથે અફળાતા પ્રોપેલરના

પંખાથી પાણીમાં ફીણ પેદા થતું હતું.

રેઇન્સફોર્ડ જહાજની આરામ ખુરશીમાં પહોળો થઈને બેઠો અને પાઈપમાંથી એક પછી એક કસ ખેંચવા લાગ્યો. થોડી વારમાં તેની આંખો ઘેરાવા લાગી. તેણે વિચાર્યું, “ઊંઘ મારા પર હાવી થવા લાગી છે. જો કે અંધારું એટલું ઘેરું છે કે માણસની આંખો ખુલ્લી રહે કે બંધ કોઈ જ ફરક પડે એમ નથી. આટલા અંધારામાં તો માણસ ખુલ્લી આંખે ય સૂઈ શકે !”

ત્યાં અચાનક એક અવાજ થયો અને તે ચોંક્યો. અવાજ જમાણી બાજુથી આવ્યો હતો. તેના કાન આવી બાબત માટે ટેવાયેલા હતા, માટે તેણે અવાજ ઓળખવામાં ભૂલ કરી હોય તેવી શક્યતાઓ નહિવત્ હતી. ફરી વાર તેણે તેવો જ અવાજ સાંભળ્યો અને પછી ત્રીજી વાર પણ સાંભળ્યો. ત્યાં અંધારામાં કોઈએ બંદૂકના ધડાકા કર્યા હતા.

આશ્ચર્ય પામેલો રેઇન્સફોર્ડ ફૂદીને કઠેરા પાસે પહોંચ્યો. તેણે અવાજની દિશામાં આંખો ફાડીને જોયું, પણ તે કાળા કામળાની પાર જોવાના નકામા પ્રયાસ જેવું હતું. પછી ઊંચાઈથી વધુ સારું દેખાશે એમ વિચારી તે કઠેરા પર ચડ્યો અને દૂર જોવાનો પ્રયત્ન કરવા લાગ્યો. એવામાં તેના મોંમાં રહેલી પાઈપ પાસે લટકતા દોરડામાં ભરાઈને છટકી. આથી, સ્વાભાવિક પ્રતિક્રિયાના ભાગ રૂપે રેઇન્સફોર્ડ તેને પકડવા ગયો. તેણે તે લગભગ પકડી ય લીધી, પરંતુ ત્યારે જ તેના મોંમાંથી તીણી ચીસ નીકળી ગઈ. પાઈપને પકડવા જતાં તેણે શારીરિક સંતુલન ગુમાવ્યું હતું અને તે આબાદ રીતે દરિયામાં ફેંકાયો હતો. વળી, તેની ચીસ પણ મોટી ન નીકળી શકી કારણ કે પલભરમાં જ તે પાણીની અંદર ગરકી ગયો અને દરિયાનું હૂંફાળું પાણી તેના માથા પરથી પસાર થઈ ગયું. પણ રેઇન્સફોર્ડ હિંમત ન હાર્યો, હાથ પગ હલાવી તે સપાટી પર આવ્યો અને જોરથી ચીસ પાડવા મોં ખોલ્યું, પરંતુ ઝડપથી ચાલતું જહાજ પાણીને એ હટે હિલોળતું હતું કે ચીસ પાડવા ખુલ્લા થયેલા મોંમાં દરિયાનું ખારું પાણી ઘુસી ગયું અને તેનો અવાજ રૂંધાઈ ગયો. પછી તો મરતો માણસ જીવ પર આવી જાય તેમ તેણે ઉગ્ર રીતે હાથ પગ હલાવ્યા અને ઝડપથી તરી જહાજની નજીક જવા પ્રયાસ કર્યો. પણ એન્જિનની રાક્ષસી તાકાત આગળ માણસનું શું ગજું ? ગતિભેર દોડતું જહાજ તેનાથી દૂર સરવા લાગ્યું. લગભગ પચાસ ફૂટ જેટલું ત્યાં બાદ તેણે તરવાનું બંધ કરી દીધું કારણ કે જહાજ અને તેના વચ્ચેનું અંતર સતત વધી રહ્યું હતું. આવા સંજોગોમાં બીજો કોઈ માણસ હતાશ થઈ જાય, પણ રેઇન્સફોર્ડ ગભરાયો નહીં. તે જીવનમાં પહેલાં પણ આવા સંજોગોમાં ફસાઈ ચૂક્યો હતો, માટે મગજને શાંત રાખી શક્યો. તેને લાગ્યું કે જહાજ પરના કોઈ ખલાસીએ તેની ચીસ સાંભળી હોય તે બનવા સંભવ છે, પણ તેવી સંભાવનાઓ ઓછી થતી ગઈ કારણ કે જહાજની ગતિ ઘટી નહીં. હવે, છેલ્લા પ્રયત્નના ભાગ રૂપે રેઇન્સફોર્ડ પોતાની બધી તાકાત ભેગી કરી પૂરા જોશથી ચીસ પાડી, પરંતુ બૂઝાઈ રહેલા અગ્નિની જેમ જહાજની લાઈટો ઝાંખી થતી ગઈ અને તે રાત્રિના અંધકારમાં ઓગળી ગયું.

2. ટાપુની વચ્ચે...

રેઇન્સફોર્ડને ઘડાકા યાદ આવ્યા. અવાજ જમાણી બાજુથી આવ્યો હતો, માટે તે અવાજની દિશામાં તરવા લાગ્યો. હવે તે જોર લગાવવાના બદલે, હળવેથી ઓછી તાકાત લગાવી તરી રહ્યો હતો. તે જાણતો હતો કે તેને લાંબા સમય સુધી તરવાનું છે, માટે ઝડપથી તરીને શક્તિ વેડફી નાખવામાં શાણપણ ન હતું. લગભગ ખાસ્સા સમય સુધી તેણે દરિયાના પાણી સાથે બથોડા લીધા, પછી થાકવા લાગ્યો એટલે પોતાનું ધ્યાન બીજે દોરવા હાથના હલેસા ગણવાનું શરૂ કર્યું. આ રીતે તે સો હલેસા મારી રહ્યો કે તેને ભયંકર ચીસ સંભળાઈ. તે કોઈ પ્રાણીની દર્દનાક ચીસ હતી. જો કે અવાજ કયા પ્રાણીનો હતો એ વિશે રેઇન્સફોર્ડ અંદાજ ન બાંધી શક્યો. બાદમાં, તે ચીસ ફરી વાર સંભળાઈ અને એકદમ ટૂંકા, અસંબદ્ધ અવાજ સાથે ફસડાઈ પડી.

“પિસ્તોલનો ઘડાકો” રેઇન્સફોર્ડ બબડ્યો.

દસ મિનિટ પછી તેના કાને બીજો જાણીતો અવાજ પડ્યો ; મોજાઓ ભેખડો સાથે અફળાઈ રહ્યા હતા. જો રેઇન્સફોર્ડ સજાગ ન હોત તો મોજાએ તેને ભેખડ સાથે પટકી દીધો હોત, પણ તે પોતાની બધી તાકાત લગાવી ધૂમરી ખાતા પાણીમાંથી બહાર નીકળ્યો. ધીમે ધીમે ચટ્ટાનની આણીદાર ચોટીઓ સ્પષ્ટ દેખાવા લાગી. રેઇન્સફોર્ડ એક ભેખડની નજીક પહોંચ્યો અને મહેનત કરી ભેખડના ખાંચામાં હાથ ભરાવ્યો. બાદમાં, સાવધાનીથી તે ભેખડ ઉપર ચડવા લાગ્યો. ભેખડની ટોચ સુધી પહોંચતા તે હાંફી ગયો, પણ ત્યાંથી સમથળ જમીન શરૂ થતી હતી. ત્યાં ઘનઘોર જંગલ આવેલું હતું. નજર સામે દેખાઈ રહેલા અને ગમે તેમ ઊગી નીકળેલા વૃક્ષો તેમજ ઘટાદાર ઝાડીઓમાં કેટલું જોખમ હશે તે વિશે વિચારવાનું રેઇન્સફોર્ડને જરૂરી ન લાગ્યું, તે તો બસ એટલું જાણતો હતો કે દરિયાની બહાર નીકળી તે મોટો જંગ જીતી ગયો છે. જો કે, સતત તરવાના કારણે તે એટલો થાકી ગયો હતો કે કંઈ પણ વિચાર્યા વિના ત્યાં જ ઢળી પડ્યો અને ઘસઘસાટ રીતે ઊંઘી ગયો.

આંખો ખૂલી ત્યારે સૂર્ય પશ્ચિમ દિશામાં સરી ગયો હતો. ઢળતી બપોર સુધી સૂઈ રહેવાથી શરીરમાં તાજગી અનુભવાઈ, પણ સખત ભૂખની બેચેની અકળાવનારી હતી. છતાં તે ઉત્સાહથી વિચારવા લાગ્યો, “બંદૂકના ઘડાકા થાય ત્યાં માણસ હોય, અને માણસ હોય ત્યાં ખાવાનું હોય ! પણ આવી અવાવરું જગ્યાએ રહેનાર માણસો કેવા હશે ? તે સભ્ય હશે કે ફર, અશિષ્ટ અને ભદ્રા ?” અહીં બેસી રહેવાથી આ પ્રશ્નોના જવાબ મળવાના નથી એમ વિચારી તેણે પ્રશ્નોને કોરાણે મૂક્યા અને જંગલ તરફ જોયું. કિનારેથી જ શરૂ થતા આ જંગલમાં કોઈ કેડી કે રસ્તો ન હતા. ‘કરોળિયાના જાળા જેવી અજાણી ઝાડીઓમાં ચાલવા કરતા કિનારે ચાલવું સલામત રહેશે.’ મનમાં બબડી તે ધીમી ચાલે ચાલવા લાગ્યો, પણ આગળ જઈ અટકી ગયો. આસપાસની હાલત જોતા લાગતું હતું કે કોઈ મોટા ઘાયલ પ્રાણીને ત્યાં ઝાડીઓ અને ઘાસ પર ઢસડવામાં આવ્યું છે. ત્યાંનું ઘાસ ચગદાયેલું હતું. પાંદડા-વેલાઓ તૂટીને વેરવિખેર થયા હતા અને એક જગ્યાએ લોહીના ડાઘ પણ હતા. શાંતિથી ઊભા રહી જગ્યાનું નિરીક્ષણ કરતા રેઇન્સફોર્ડે ત્યાં એક ચમકતી વસ્તુ જોઈ ; તે ખાલી કારતૂસ હતી.

“પોઈન્ટ ટ્વેન્ટિ ટૂ” તે બબડ્યો. “ઝાડીઓની હાલત જોતા લાગે છે કે પ્રાણી બહુ મોટું હશે અને તેણે વળતી ઢુમલો કર્યો હશે. હું જહાજ પર હતો ત્યારે જે ઘડાકા સાંભળ્યા તેનાથી શિકાર ઘવાયો હશે, પણ કિનારે પહોંચતા સુધીમાં શિકાર પૂરો થઈ ગયો હશે, છેલ્લે

સંભળાયેલ ઘડાકો અને પ્રાણીની ચીસ એ વાતની સાક્ષી પૂરે છે. માનવું પડે, આટલી હલકી ગનથી આવા પ્રાણીનો શિકાર કરવા હોશિયારી અને હિંમત બંને જોઈએ.”

આટલા તારણ પર આવી તે જમીન તપાસવા લાગ્યો. તે જાણતો હતો કે તેને શિકારીના બૂટના નિશાન મળશે. આખરે તેને તે મળ્યા અને તેનો ઉત્સાહ બેવડાયો. પગલાં એ જ દિશામાં જઈ રહ્યા હતા જે દિશામાં તે આગળ વધી રહ્યો હતો. ધીમે ધીમે અંધકાર વધુ ફેલાતો ગયો અને કિનારાના ખડક પરના પથ્થર લીસા થતા ગયા. હવે રેઇન્સફોર્ડના પગ લપસી જતા હતા, છતાં પડતાં-આખડતાં ય તેણે ચાલવાનું શરૂ રાખ્યું.

જ્યારે આસમાની દરિયા અને લીલા જંગલ પર સંપૂર્ણ કાળપ છવાઈ ત્યારે તેણે દૂર ઝળહળતો પ્રકાશ જોયો. દરિયા અને જમીનને જોડતી તે તટરેખા પાસેથી એટલો બધો પ્રકાશ આવી રહ્યો હતો કે ત્યાં ગામડું વસેલું હોય એવું લાગે. પણ આગળ વધતા સમજાયું કે આ બધી લાઇટો એક જ વિશાળ ઈમારતમાં ગોઠવાઈ છે. દૂરથી પણ બાંધકામનો ઉત્કૃષ્ટ નમૂનો લાગતા તે મહેલના ઊંચા ટાવર અંધકારમાં ઓગળી જતા હતા. રેઇન્સફોર્ડે નોંધ્યું કે મહેલ ખૂબ ઊંચાઈ પર બનાવવામાં આવ્યો છે જેની ત્રણ બાજુએ સીધી ચટ્ટાનો છે અને તળિયે રાક્ષસી દરિયો પોતાના જડબાં ખોલી ફૂંફાડા મારી રહ્યો છે.

“ઝાંઝવાનું જળ” રેઇન્સફોર્ડ બબડ્યો, પણ લોખંડના ખીલા જડેલો બાદશાહી પ્રવેશદ્વાર દેખાતા તેની શંકા દૂર થઈ. ત્યાં જડાયેલા પથ્થરના પગથિયાં વાસ્તવિક હતા. સામે મહેલના વજનદાર દરવાજા પર પાડાનું માથું લગાવેલું હતું જે આગંતુક તરફ કતરાઈ રહ્યું હતું. નીચે જડેલું લોખંડનું કડું પણ વાસ્તવિક હતું. જો કે હજુ ય રેઇન્સફોર્ડને આ બધામાં અવાસ્તવિકતાની ગંધ આવતી હતી.

તેણે દરવાજો ખખડાવવા લોખંડનું કડું ઊંચક્યું, પણ આજ પહેલા તેનો ઊપયોગ જ ન થયો હોય તેમ તેણે કિચૂડો બોલાવ્યો. પછી રેઇન્સફોર્ડે તેને છોડી દીધું એટલે તે દરવાજા સાથે જોરથી અફળાયું. આમ થવાથી બહુ મોટો અવાજ થયો, એટલો મોટો કે રેઇન્સફોર્ડ પોતે પણ ચોંક્યો. પછી, થોડી વારે કોઈના પગલાનો અવાજ સંભળાયો, પણ દરવાજો ખૂલ્યો નહીં. આથી રેઇન્સફોર્ડે ફરી વાર કડું ઊંચક્યું અને છોડ્યું જાણે બીજી વાર ખખડવાની રાહ જોતો હોય તેમ દરવાજો સ્પ્રિંગની જેમ ખૂલ્યો અને અંદર છવાયેલો ઝળહળતો પ્રકાશ બહાર ફેલાયો. એ પ્રકાશમાં રેઇન્સફોર્ડે કદાવર માણસને ઊભેલો જોયો. તેણે મધ્ય એશિયાઈ ઘેટાંના ઊનવાળો કાળો પોષાક પહેર્યો હતો. તેનો બાંધો સખત અને ખડતલ હતો અને ઘાટી કાળી દાઢીમાં તે ડરામણો લાગતો હતો. તેણે હાથમાં લાંબા નાળચાંવાળી રિવૉલ્વર પકડી હતી, જેનું નાળયું રેઇન્સફોર્ડની છાતી તરફ તકાયેલું હતું.

૩. જનરલ ઝિરોફ

કાળી ભમ્મર દાઢીવાળો માણસ રેઇન્સફોર્ડને ઉપરથી નીચે સુધી જોવા લાગ્યો એટલે રેઇન્સફોર્ડે કહ્યું, “ગભરાવાની જરૂર નથી.” તેણે તે માણસને નરમ પાડવા સ્મિત આપ્યું અને ઉમેર્યું, “હું કોઈ લૂંટારો નથી, પણ જહાજ પરથી દરિયામાં પડી ગયેલો મુસાફર છું. મારું નામ સેંગર રેઇન્સફોર્ડ છે અને હું ન્યુ યોર્ક શહેરનો વતની છું.”

રેઇન્સફોર્ડની વાત સાંભળી કદાવર માણસના વર્તનમાં કોઈ ફેરફાર થયો નહીં, ઊલટું તે એવી જ ઉગ્રતાથી - આંખનું મટકું ચ માર્યા વગર રેઇન્સફોર્ડ સામે તાકી રહ્યો. તેની રિવૉલ્વર પરની પક્કડ પણ ઢીલી ન થઈ.

“હું ન્યુ યોર્ક શહેરમાં રહેતો રેઇન્સફોર્ડ સેંગર છું.” રેઇન્સફોર્ડે પોતાનો પરિચય ફરી વાર આપ્યો, “હું જહાજ પરથી પડી ગયો છું અને મને ભૂખ લાગી છે.”

જવાબમાં માણસે રિવૉલ્વરની મોગરી (ગોળીબાર કરતા પહેલા ખેંચવી પડતી લોખંડની નાની હથોડી જેવો ભાગ) ખેંચી. રેઇન્સફોર્ડને થોડી ગભરામણ થઈ. એટલામાં માણસનો બીજો હાથ તેના કપાળ સુધી ગયો અને લશ્કરી સલામ ભરતો હોય તેમ પગ પછાડી સાવધાન થઈ ગયો. બીજો એક માણસ કીમતી માર્બલના પહોળા પગથિયાં ઊતરી તેમની તરફ આવી રહ્યો હતો. તે પાતળો હતો અને તેણે સાંજનો પોષાક પહેર્યો હતો. રેઇન્સફોર્ડની પાસે આવી તેણે તેના બંને હાથ પકડી લીધા અને વિનયી અવાજમાં બોલ્યો, “આજે મને દુનિયાના નામચીન શિકારી શ્રીમાન સેંગર રેઇન્સફોર્ડને આવકારવાનો અવસર મળ્યો છે. આ મારા માટે આનંદ અને ગર્વની વાત છે.” બહુ સમજી વિચારીને બોલતા તે માણસના શબ્દોનું ઉચ્ચારણ સ્પષ્ટ હતું.

આગંતુકની વાત સાંભળી રેઇન્સફોર્ડને ચ ઉમળકો આવ્યો અને તેણે તેના બંને હાથ પકડી લીધા.

“મેં આપનું પુસ્તક ‘બર્ફીલા દીપડાઓનો શિકાર’ વાંચ્યું છે. ત્યારે હું તિબેટમાં હતો, મારું નામ જનરલ ઝિરોફ છે.” યજમાને પોતાનો પરિચય આપ્યો.

જનરલ ઝિરોફ અસામાન્ય રીતે દેખાવડાં, છતાં ચહેરા પરથી તરંગી કે ધૂની લાગતા હતા. આઘેડ વયે પહોંચેલા જનરલ ખાસ્સા ઊંચા હતા અને તેમના બધા વાળ સફેદ થઈ ચૂક્યા હતા. જો કે તેમની પાંપણ અને મૂછ હજુ ચ કાળા હતા. તેમની તેજસ્વી આંખો પણ કાળી હતી. તેમના ગાલ ભરાવદાર હતા અને નાક નમારું. રેઇન્સફોર્ડ સાથે આટલી વાત કરી જનરલ પોતાના શાગિર્દ તરફ ફર્યા અને ઇશારો કર્યો. ઇશારો થતા માણસે પિસ્તોલ કમરબંધમાં મૂકી અને સલામ ભરી દૂર ઊભો રહ્યો. આ વર્તનથી સ્પષ્ટ થતું હતું કે જનરલ સમાજના કુલીન પૈસાદાર વર્ગની જેમ એક કડક ચહેરો પણ ધરાવે છે જે નોકરો પર હુકમ ચલાવવા કામ આવે છે.

“હદ કરતા વધુ તાકતવાન ઇવાન બદનસીબે મૂંગો બહેરો છે. આમ સીધો સાદો છે, પણ તેના સમાજના લોકો જેવો કૂર ખરો.”

“શું તે રશિયન છે ?”

“ના, કોસેક છે, અને હું પણ.” એટલું બોલી જનરલ હસ્યા, તેમના લાલ હોઠ

ખેંચાયા અને સફેદ દાંત ખુલ્લા થયા. (કોસેક : સત્તરમી સદીથી અસ્તિત્વમાં આવેલ અને ધીમે ધીમે ઓળખાણ પામેલ લોકો જેઓ પૂર્વ અને દક્ષિણ યુક્રેન તથા દક્ષિણ રશિયાની બોર્ડર પર વધુ જોવા મળે છે. તેઓ છૂટી છવાઈ વસ્તીવાળા અવ્યવસ્થિત પ્રદેશમાં અને ટાપુઓ પર વસ્યા હતા.) “હવે અહીં ઊભા રહીને ક્યાં સુધી વાતો કરીશું ? ચાલો અંદર, પહેલા તમારે કપડાં, ભોજન અને આરામની જરૂર પડશે.” આટલું કહી જનરલ ઇવાન સાથે હોઠ ફફડાવી વાતો કરવા લાગ્યા. હોઠ ફફડવા છતાં તેમના મોંમાંથી અવાજ નીકળતો નહોતો.

“તમે દરવાજો ખખડાવ્યો ત્યારે હું ભોજન લેવા બેસતો હતો. બહેરો ઇવાન તો સાંભળે જ શાનો, એટલે મેં તેને દરવાજો ખોલવા મોકલેલો. હવે તમે ઇવાનની પાછળ જાઓ, તે તમને કપડાં કાઢી આપશે. મને લાગે છે મારું અને તમારું કપડાંનું માપ એકસરખું છે એટલે વાંધો નહીં આવે. પછી ભોજન લેવા પધારો, હું આપની રાહ જોઉં છું.”

જનરલે કહ્યું એટલે રેઇન્સફોર્ડ ઇવાનની પાછળ ગયો. ઇવાન તેને વિશાળ બેડરૂમમાં દોરી ગયો. રૂમની છત લાકડાના મજબૂત પાટડા પર વિરમેલી હતી, વચ્ચે પડેલો બેડ એટલો વિશાળ હતો કે તેમાં છ માણસો આરામથી સૂઈ શકે. બેડ ઉપર પારદર્શક કપડાંનો સફેદ ચંદરવો ચ બાંધેલો હતો. રેઇન્સફોર્ડ આ બધું જોતો હતો ત્યારે ઇવાને તેને રાત્રે પહેરવાના કપડાં કાઢી આપ્યા. કપડાં પર લંડનના પ્રખ્યાત દરજીનું ટેગ હતું.

રેઇન્સફોર્ડ કપડાં બદલ્યા એટલે ઇવાન તેને ભોજનકક્ષમાં દોરી લાવ્યો. તે બેડરૂમ કરતા સહેજે ય ઉતરતો નહોતો. મધ્યકાલીન ઠાઠથી શાણગારાયેલા ભોજનકક્ષના બારી, દરવાજા અને ચિત્રોની ફ્રેમ ઓકના મોંઘા લાકડાથી બનેલા હતા. ભોજનના ટેબલો અનેક હતા અને દરેક ટેબલ વિશાળ કદનું હતું, ખંડની દીવાલ પર વાઘ, સિંહ, હાથી, હરણ, રીંછ અને તેનાથી ય મોટા તથા પહેલા ન જોયા હોય તેવા પ્રાણીઓના માથા લટકતા હતા. ત્યાં, એક મોટા ટેબલના છેડે જનરલ બેઠા હતા ; ટેબલ પર પાથરેલું કપડું લીનનનું હતું, વાસાણો ચાંદીના હતા અને તમામ ઉત્કૃષ્ટ વસ્તુઓ ચીની બનાવટની હતી.

“તમને કૉકટેલ લેવી ગમશે” કહી જનરલે રેઇન્સફોર્ડ સામે કૉકટેલનો ગ્લાસ ધર્યો. રેઇન્સફોર્ડ કૉકટેલ ચાખી, તે ખરેખર અદ્ભુત હતી. પછી તેણે રશિયનોની પ્રિય વાનગી ‘બોર્શ’ લીધી, બીટનું તે સૂપ એકદમ લાલ રંગનું અને ક્રીમિ હતું. રેઇન્સફોર્ડની જેમ જનરલે પણ બોર્શના બાઉલમાંથી ચમચી ભરી, પછી વાત શરૂ કરી, “અમે અહીં જરૂરી હોય તેવી તમામ વસ્તુઓ રાખવાનો પ્રયાસ કરીએ છીએ, છતાં કંઈ ઊણપ વર્તાય તો ચલાવી લેજો. તમે સમજી શકો છો કે આ ટાપુ બહારની દુનિયા સાથે જોડાયેલો નથી એટલે બધું સરળતાથી પ્રાપ્ય થાય નહીં. અરે, દરિયાપારથી શૉપ્પેન આવતા એટલો સમય જાય છે કે અહીં પહોંચતા સુધીમાં તો તેનો સ્વાદ ય ફરી જાય...”

“ના, એટલો ફેરફાર થયો નથી.” રેઇન્સફોર્ડે નમ્રતા દાખવી. પોતાની દિલથી સરભરા કરતો જનરલ તેને બુદ્ધિશાળી અને મળતાવડો માણસ લાગ્યો, પણ દૂધમાં માખીની જેમ તેને જનરલનું એક વર્તન ખટક્યું. રેઇન્સફોર્ડે ભોજન કરતા કરતા જયારે પણ નજર ઊંચકી તો જનરલને પોતાની સામે તાકી રહેલો ભાખ્યો. વળી, જનરલ તેને એવી રીતે જોઈ રહ્યો હતો જાણે તે રેઇન્સફોર્ડનો અભ્યાસ કરી રહ્યો હોય !

4. ઝનૂની શિકારી

“હું તમને ઓળખી ગયો તેનાથી તમને આશ્ચર્ય થયું હશે, પણ હું શિકાર પર લખાયેલા તમામ પુસ્તકો વાંચું છું. એમાંય અંગ્રેજી, ફ્રેંચ અને રશિયન પુસ્તકો તો ખાસ ! મારા જીવનનો ધ્યેય ગણો કે શોખ, ઝનૂન ગણો કે પાગલપન, શિકાર જ છે.” જનરલ ઝિરોફે કહ્યું.

“અહીંયા તમે કેટલાક અદ્ભુત પ્રાણીઓના માથા લટકાવ્યા છે” રેઇન્સફોર્ડે ભોજનનો કોળિયો મોંમાં મૂકી કહ્યું. “અને આ જંગલી ભેંસનું માથું તો... આટલું મોટું માથું મેં આજ સુધી જોયું નથી.”

“તે તો જલ્લાદ જેવી હતી.”

“તેણે તમારા પર હુમલો કરેલો ?”

“હા, તેણે મને ઉછાળીને ઝાડના થડમાં પટકી દીધો હતો. મને માથામાં ઈજા થયેલી, છતાં મેં તેને ખતમ કરી દીધી.”

“મને કાયમ લાગ્યું છે કે જંગલી ભેંસનો શિકાર કરવો એ દુનિયાનો સૌથી જોખમી ખેલ છે.”

જનરલે થોડી વાર સુધી આ વાતનો જવાબ ન આપ્યો, પછી મંદ મંદ હસતા કહ્યું. “તમારી ધારણા ખોટી છે. જંગલી ભેંસનો શિકાર કરવો એ સૌથી જોખમી ખેલ નથી, કમ સે કમ અહીં આ ટાપુ પર તો નથી જ...” પછી ઓર ધીમેથી, એક એક શબ્દ છૂટો પાડીને બોલ્યા, “હું અહીં તેનાથી ય જોખમી ખેલ ખેલું છું.”

આ સાંભળી રેઇન્સફોર્ડે આશ્ચર્ય પામ્યો, “શું આ ટાપુ પર એટલા ભયંકર પ્રાણીઓ છે ?”

“સૌથી ભયંકર.”

“ખરેખર ?”

“હા, પણ તે અહીં જન્મતા નથી. હું તેમને બહારથી લાવું છું.”

“તમે કયા પ્રાણીની વાત કરો છો, વાઘની ?”

રેઇન્સફોર્ડેનો પ્રશ્ન સાંભળી જનરલ હસી પડ્યા. “ના. અત્યાર સુધીમાં મેં એટલા વાઘ માર્યા છે કે ઘણાં વર્ષોથી મને તેમનો શિકાર કરવાનો કંટાળો આવવા લાગ્યો છે. આમેય, વાઘનો શિકાર કરવામાં મને ક્યારેય જોખમ લાગ્યું જ નથી, અને જોખમ ઓછું લાગે એટલે શિકાર કરવાનો રોમાંચ પણ ઘટી જાય.”

આટલું કહી જનરલે પોતાના ખિસ્સામાંથી સોનેરી રંગનું પેકેટ કાઢ્યું. તેમણે બે કાળા રંગની લાંબી સિગરેટ ખેંચી અને એક રેઇન્સફોર્ડેને આપી. ચાંદેરી ટોચવાળી તે સિગરેટમાં અત્તરનો છંટકાવ કરેલો હતો, જેમાંથી ઘૂપની સુગંધ આવતી હતી.

“તમે અને હું, આપણે બંને, અહીં મોટો શિકાર કરીશું. તમારી સોબતમાં શિકાર કરવાની અલગ જ મજા આવશે.” જનરલે કહ્યું.

“પણ કોનો શિકાર ?” રેઇન્સફોર્ડે પૂછવા ગયો, ત્યાં જનરલે કહ્યું. “તમે સાંભળીને

ચોંકી જશો, પણ મેં એક એવી વસ્તુ શોધી છે જેનો શિકાર કરવામાં ઉત્તેજના અને રોમાંચની તમામ સીમાઓ તૂટી જાય. લાવો હું તમને શૉમ્પેનનો બીજો ગ્લાસ ભરી આપું.”

“આભાર” કહી રેઇન્સફોર્ડે પોતાનો ખાલી ગ્લાસ જનરલને આપ્યો અને જનરલે તેમનો તથા રેઇન્સફોર્ડનો એમ બંને ગ્લાસ ભરી દીધા. પછી તે કહેવા લાગ્યા, “ભગવાન કેટલાક માણસોને કવિ બનાવે છે, કેટલાકને રાજા બનાવે છે, કેટલાકને ભિખારી બનાવે છે. એ જ ભગવાને મને શિકારી બનાવ્યો છે. મારા પપ્પા કહેતા કે મારો હાથ બંદૂક ચલાવવા સર્જાયો છે. તેઓ કીમિયામાં રહેતા અગ્રગણ્ય રહીશ હતા, જેમની પાસે લાખો એકર જમીન હતી. તેઓ પ્રખર ખેલાડી પણ હતા. તેમનો રમતો પ્રત્યેનો પ્રેમ અનહદ હતો. મને હજુ ય યાદ છે કે હું પાંચ વર્ષનો હતો ત્યારે તેમણે મને એક નાનકડી બંદૂક લાવી આપેલી. તે બંદૂક તેમણે ખાસ મારા માટે મોસ્કોમાં બનાવડાવી હતી, જેથી હું ચકલીઓને શૂટ કરી શકું. જોકે, મેં રમત રમતમાં તેમણે જીતેલા ઇનામોને જ શૂટ કરી દીધેલા. આવું થાય એટલે કોઈને પણ ગુસ્સો આવે, પણ તેમણે મને કંઈ જ ન કહ્યું. ઊલટું શાબાશી આપીને આગળ વધવા પ્રેરણા આપી. પછી તો ફક્ત દસ વર્ષની ઉંમરે મેં ભાલુનો શિકાર કર્યો. તે દિવસ છે ને આજનો દિવસ છે, મારું આખું જીવન શિકારી તરીકે વીત્યું છે. મેં દુનિયાની દરેક જગ્યાએ દરેક પ્રકારના શિકાર કર્યા છે. એટલે સુધી કે મેં કેટલા પ્રાણીઓ માર્યા હશે તેનો આંકડો ય કાઢી શકાય તેમ નથી. હા, વચ્ચે હું સભ્ય સમાજના લોકોની જેમ આર્મીમાં જોડાયેલો અને કોએક કેવેલરીનું ડિવિઝન પણ સંભાળેલું, પણ, રશિયામાં મળેલા કારમા પરાજય પછી મેં દેશ છોડી દીધો.” આટલું કહી જનરલે સિગરેટનો કશ ખેંચ્યો. “એ સંજોગો જ એવા હતા કે આર્મીના ઑફિસર માટે ભાગવું જ સલામત ગણાય. ત્યારે ઘણા રશિયન લોકોએ ઘણું બધું ગુમાવ્યું. પણ, મેં મારું રોકાણ અમેરિકન સિક્યુરિટીઝમાં કર્યું હતું એટલે મને મુસીબત ન પડી ; ન તો મારે મોન્ટે કાર્લોમાં ચાની લારી ખોલવી પડી કે ન તો પેરિસમાં ટેક્સી ચલાવવી પડી. પછી હું, ફરી મારા શિકારના ઝનૂન તરફ વળ્યો. મેં તમારી રોકીઝ પર્વતમાળામાં ભાલુ માર્યા, ગંગા નદીની આસપાસ મગરોનો શિકાર કર્યો અને પૂર્વ આફ્રિકામાં ગેંડા માર્યા. તમે હમણાં કહેતા હતા તે જંગલી ભેંસ મને ત્યાં આફ્રિકામાં જ ભટકાઈ ગઈ હતી. તેના કારણે હું છ મહિના સુધી પથારીવશ રહ્યો હતો. પછી સાજા થઈ હું અમેઝોનના જંગલોમાં જેગુઆરનો શિકાર કરવા ગયો. મેં સાંભળ્યું હતું કે જેગુઆર બહુ ચાલાક હોય છે, પણ એ વાત ખોટી નીકળી.” મેજર થોડા ઉદાસ થયા. “આધુનિક હથિયાર અને બુદ્ધિમાન શિકારી સામે તે ટકી શકતા નથી. આથી, હું હતાશ થયો અને લમણે હાથ દઈને બેસી ગયો. મને લાગ્યું કે મને શિકાર કરવાનો કંટાળો આવવા લાગ્યો છે. મારું મગજ ચકરાવે ચડ્યું મેં સાંભળ્યું હતું કે અમેરિકાના વેપારીઓ વેપાર કરવાનું છોડી દે છે ત્યારે તેઓ ભાંગી પડે છે કારણ કે વેપાર જ તેમની જિંદગી બની ગયો હોય છે. મને ડર લાગ્યો કે મારી સાથે એવું નહીં થાય ને ?”

“હમ્મ.” રેઇન્સફોર્ડને જનરલની વાતમાં રસ પડ્યો હતો.

“પણ મને ભાંગી પડવાની ઇચ્છા નહોતી અને આજેય નથી. એટલે, ‘મારે કંઈક કરવું પડશે’ એમ વિચારી મેં મગજ દોડાવ્યું. આમેય, હું મુસીબતોથી ભાગવામાં નહીં, તેનો સામનો કરવામાં માનું છું. ઉપરાંત, હું ભણેલો, ગણેલો, વૈચારિક માણસ છું એટલે કંટાળાનું મૂળ શોધવા લાગ્યો. તમે મારા કરતાં ખારસા યુવાન છો એટલે મારા જેટલા શિકાર નહીં કર્યા હોય, છતાં તમે તેનો જવાબ ધારી શકશો.”

“મને આઈડિઆ નથી આવતો.”

“મને કંટાળો એટલે આવતો હતો કે શિકાર કરવો મારા માટે આસાન બની ગયું હતું. હું મારા કામમાં એટલો નિપૂણ બની ગયો હતો કે હું જેનો શિકાર કરવા ધારું તે છટકી જ ન શકે. હવે, કામ આસાન થાય એટલે રોમાંચનું પ્રમાણ ઘટી જાય. માટે જ, પર્ફેક્શનથી વધારે કંટાળાજનક કંઈ હોતું નથી.” આટલું કહી જનરલે નવી સિગરેટ સળગાવી. “તમને લાગશે કે હું શેખી મારી રહ્યો છું, પણ આ સાચું છે. તેની પાછળનું કારણ એ છે કે પ્રાણીઓ પાસે પગ અને આંતરિક સૂઝ સિવાય કંઈ હોતું નથી. વળી, એ સૂઝ પણ માણસના દિમાગ જેટલી તીક્ષ્ણ હોતી નથી.”

રેઇન્સફોર્ડ યજમાનની વાત સાંભળવામાં ખોવાઈ ગયો હતો. આગળની વાત સાંભળવા તે આગળ તરફ ઝૂક્યો અને પોતાના બંને હાથ ટેબલ પર ટેકવી જનરલની વધુ નજીક ગયો.

“જોકે આ તારણના કારણે જ મને કંઈક નવું કરવાની પ્રેરણા મળી.”

“કેવી પ્રેરણા ?” રેઇન્સફોર્ડે પૂછ્યું.

“નવું પ્રાણી શોધવાની... શિકાર કરવામાં પહેલા જેવી મજા અને રોમાંચ જોઈતા હોય તો મારે નવું પ્રાણી શોધવાનું હતું ; એવું પ્રાણી જે બુદ્ધિશાળી હોય અને મારી જેમ વિચારી શકે. ”

“નવું પ્રાણી ? તમે મજાક કરતા લાગો છો !”

“બિલકુલ નહિ, શિકારની વાત આવે ત્યારે હું ક્યારેય મજાક કરતો નથી.”

“પછી ?”

“પછી શું, મેં તે પ્રાણી શોધી કાઢ્યું અને હું તેને અહીં લઈ આવવા લાગ્યો. હવે, તેનો શિકાર કરવામાં મને સહેજે ય કંટાળો આવતો નથી. હું દરરોજ શિકાર કરું છું, છતાં મારો રોમાંચ ઓછો થતો નથી. આ ટાપુ પણ મારા હેતુ માટે પર્ફેક્ટ છે ; અહીં ઘટાદાર જંગલો છે, ટેકરીઓ છે, શિકાર ખૂંપી જાય તેવા કાદવના કળણ છે...”

“પણ, તમે કયું પ્રાણી શોધ્યું એ તો કહો !”

“હું દુનિયાના સૌથી બુદ્ધિશાળી પ્રાણીની વાત કરું છું જેનો શિકાર કરવામાં ઉત્કૃષ્ટ રોમાંચ આવે. એનો શિકાર કરવા જેવી મજા તમને બીજા કોઈ પ્રાણીના શિકારમાં આવી જ ન શકે.”

હવે રેઇન્સફોર્ડના ચહેરા પર આશ્ચર્ય અને ભયના ભાવ ઊપસ્યા.

5. ફૂર રમત

“તમે કહો છો તેવું આદર્શ પ્રાણી છે ખરું ?” રેઇન્સફોર્ડે પૂછ્યું.

“હા છે ને ! એક એવું પ્રાણી છે જે વિચારી શકે છે, જે શિકારીને મારવા કે શિકારીથી છટકવા યોજના ઘડી શકે છે.”

“હું જાણું છું ત્યાં સુધી દુનિયાનું કોઈ પ્રાણી વિચારી શકતું નથી.” રેઇન્સફોર્ડે વિરોધ કર્યો.

“એ માન્યતા ભૂલ ભરેલી છે. એક પ્રાણી છે જે સામાજિક પ્રાણી કહેવાય છે અને તે વિચારી શકે છે.”

“પણ, તમે તેનો શિકાર ન કરી શકો !”

“કેમ ન કરી શકું ?”

“તમે બહુ જ ગંદી મજાક કરી રહ્યા છો.”

“મેં કહ્યું ને કે શિકારની બાબતમાં હું મજાક કરતો નથી.”

“તો પછી તમે જેની વાત કરો છો તે શિકાર નથી, ઠંડા કલેજે કરાતી હત્યા છે !”

રેઇન્સફોર્ડની વાત સાંભળી જનરલ ખડખડાટ હસી પડ્યા. “તમારા જેવો નવી પેઢીનો માણસ આટલો જોરદાર આઈડિઆ ન સ્વીકારે એ ગળે ઊતરતું નથી. આમ જુઓ તો યુદ્ધમાં ય આવું જ થાય છે ને, તેમાં ય માણસો મરે છે, તો પછી મારા આ વિચારને...”

“તમે ગમે તેવી દલીલ કરશો તો ય હું ઠંડા કલેજે કરાતી હત્યાઓનું સમર્થન કરવાનો નથી.” રેઇન્સફોર્ડે જનરલની વાત કાપી મક્કમતાથી કહ્યું.

જનરલ ફરીથી હસ્યા. “તમે બહુ મજાકિયા છો. આજના સમયમાં તમારા જેવો ભણેલો-ગણેલો અમેરિકન આવું માને એ કેટલું વિચિત્ર કહેવાય ? તમારો ટ્રેજિકોણ જૂના જમાનાનો છે. લિમોઝીન કારના સમયમાં બળદગાડાની વકીલાત ન કરાય. મને તો લાગે છે કે તમારા પૂર્વજો રૂઢિચુસ્ત ધાર્મિક લોકો હશે, એટલે તમે આવી જડતાપૂર્વકની વાતો કરો છો. જો કે, તમે એક વાર આવા શિકાર પર જશો એટલે બધા સિદ્ધાંતો ભૂલી જશો. હું તમને ખાતરી આપું છું કે આવો રોમાંચક અનુભવ તમને આજ પહેલા ક્યારેય નહીં થયો હોય.”

“તમારો આભાર, પણ હું શિકારી છું, હત્યારો નથી !”

“અરે વ્હાલા,” જનરલે એકદમ શાંતિથી કહ્યું. “ફરીથી ‘હત્યારા’ જેવો ગંદો શબ્દ ન વાપરશો. મને લાગે છે કે તમારા સિદ્ધાંતો અને નીતિમત્તા ઇજીપ્તના મમિઝ કરતા પણ જૂના છે, માટે તેનું બારમું કરી નાખો !”

“એમ ?” રેઇન્સફોર્ડે દાઢમાંથી કહ્યું.

“હા, જીવન બળિયાઓ માટે છે. પેલી કહેવત છે ને : ‘બળિયાના બે ભાગ’. મતલબ બળવાન માણસને જેમ કરવું હોય તેમ કરવાની છૂટ હોય છે. ઇશ્વરે તેને બળવાન એટલા માટે બનાવ્યો છે કે તે નબળા માણસો પર રાજ કરી શકે અથવા તેમનામાંથી કોઈ પણ પ્રકારે આનંદ ઉઠાવી શકે. અહીં હું બળવાન છું અને મને શિકાર કરવામાં મજા આવે છે,

એટલે દુનિયાના બોજ જેવા નબળા લોકોનો શિકાર કરવાનો મને હક્ક છે. આમેય, હું જેનો શિકાર કરું છું તેઓ તૂટેલા જહાજના ખલાસીઓ જ હોય છે ; પછી તેમાં કાળિયાઓ હોય, ઘોળિયાઓ હોય, ચાઈનિઝ હોય, મને કોઈ ફરક પડતો નથી ! સાચું કહું તો તેમના કરતા શિકારી કૂતરો કે ઊંચી ઓલાદનો ઘોડો પણ વધુ કીમતી હોય છે.”

“પણ આખરે તો તે બધા માણસો છે !” રેઇન્સફોર્ડ ઊઠીને બેસ્યો.

“એટલે જ તો હું તેમનો ઉપયોગ કરું છું. માણસ હોવાથી તે વિચારી શકે છે, યોજના ઘડી શકે છે, છટકી શકે છે... ટૂંકમાં, તેઓ ડેન્જરસ છે, અને એટલે જ તેમનો શિકાર કરવામાં મજા આવે છે.”

“મને એક વાત જણાવો : તમે શિકાર કરવા માણસો લાવો છો ક્યાંથી ?”

“આ ટાપુનું નામ ‘શિપ ટ્રેપ’ ટાપુ એમ જ નથી પડ્યું ! કેટલીક વાર ભગવાન રૂઠ્યો હોય ત્યારે કેટલાક બદનસીબ જહાજો અહીં આવી ચડે છે, તો કેટલીક વાર હું જહાજોને અહીં આવવા મજબૂર કરું છું. મારી પાછળ ચાલો, હું તમને કંઈક બતાવું.”

રેઇન્સફોર્ડ ઊભો થઈને જનરલની પાછળ ગયો, જનરલે બારી પાસે પહોંચી દૂર આંગળી ચીંધી. રેઇન્સફોર્ડે ત્યાં જોયું, પણ કાળા અંધકાર સિવાય તેને કંઈ ન દેખાયું. પછી જનરલે એક બટન દબાવ્યું એટલે દૂર દરિયામાં લાઇટનો તેજ લિસોટો થયો.

આ જોઈ જનરલ મૂંઝામં મલક્યા અને બોલ્યા, “તે પ્રકાશ જહાજોને ગેરમાર્ગે દોરે છે. રાત્રિના સમયે જહાજો લાઇટથી દોરવાઈને એ દિશામાં જાય છે, જ્યાં બ્લેડની ધાર જેવા તીક્ષ્ણ ખડકો તેમનો કાળ બનીને ઊભા હોય છે. ત્યાં ખડકો સાથે ટકરાઈને જહાજોના ફુર્યા ઊડી જાય છે અને મને મારા શિકાર મળી જાય છે.” આટલું કહી જનરલે હાથમાં રહેલા કાજુના દાણાને જમીન પર ફેંક્યો અને પગની એડીથી કચડી નાખ્યો. “અહીં મારી પાસે વીજળી છે એટલે અમે શિષ્ટ લોકોની જેમ રહી શકીએ છીએ.”

“શિષ્ટ ? ગોળી મારીને માણસોનો શિકાર કરનાર શિષ્ટ કેવી રીતે ગણાય ?”

આ સાંભળી જનરલની કાળી આંખોમાં ગુસ્સો ડોકાયો, પણ એ ફક્ત એક સેકન્ડ માટે જ રહ્યો. પછી તેમણે શક્ય એટલી સભ્યતાથી કહ્યું, “તમે વધુ પડતા ધાર્મિક છો ! પણ, હું તમને ખાતરી આપું છું કે અહીં એવું કંઈ જ નથી થતું જે ફૂર, અન્યાયી કે એકપક્ષી ગણી શકાય. અહીં ફૂદરતી રીતે આવી ચડેલા કે હેતુપૂર્વક લાવવામાં આવેલા તમામ ખલાસીઓ સારી રીતે સચવાય છે. હું તેમને સારો અને પૂરતો ખોરાક આપું છું, યોગ્ય કસરતો કરાવું છું અને ફિટ થવાનો પૂરો મોકો આપું છું. એટલે સુધી કે તેઓ પહેલા જેવી તંદુરસ્તી ન મેળવી લે ત્યાં સુધી હું તેમનો શિકાર કરતો નથી. કાલે આ બધું તમે તમારી સગી આંખે જોશો.”

“મતલબ ?”

“કાલે, આપણે મારી ટ્રેનિંગ સ્કૂલની મુલાકાત લઈશું. તે અહીં ભોયરામાં છે. ત્યાં આગળ અત્યારે ડઝન જેટલા વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર થાય છે. તેઓ સ્પેનિશ જહાજમાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા, પણ કમનસીબે જહાજ ખડકો સાથે ભટકાઈને ચૂરો થઈ ગયું. જો કે, આ લોટ (જથ્થો) બહુ સારો નથી. મારે દિલ પર પથ્થર મૂકીને કહેવું પડે છે કે તે બહુ જ હલકા અને નીચા દરજ્જાના લોકો છે. આ એવા ખલાસીઓ છે જેમનું આખું જીવન દરિયામાં ગયું છે અને તેઓ જહાજ પર રહેવા જ ટેવાયેલા છે. માટે આ લોકો જંગલમાં થોડીવાર પણ ટકી નહીં

શકે.” પછી જનરલે પોતાનો હાથ ઊંચો કર્યો એટલે ખાવાનું પીરસી રહેલો ઇવાન ઘાટી ટર્કીશ કોફી લઈ હાજર થયો. હવે રેઇન્સફોર્ડને ગુસ્સો આવી રહ્યો હતો, પણ પરિસ્થિતિની નજાકત સમજતા તેણે પોતાનું મોં બંધ રાખ્યું.

“આ એક રમત છે.” જનરલે પોતાની વાત ચાલુ રાખી. “આવતી કાલે આપણે, તેમાંથી જ કોઈ એકના શિકાર પર જઈશું. હું તેને ખોરાકનો પૂરતો જથ્થો આપી દઈશ અને બચાવ માટે ધારદાર ચાકૂ આપીશ. વળી, તે અહીંથી નીકળશે પછી ત્રણ કલાક સુધી હું તેની પાછળ નહીં જાઉં. તેને ભાગવાનો પૂરો મોકો મળવો જોઈએ ને ! પછી, હું તેની પાછળ જઈશ ત્યારે મારી પાસે ફક્ત પિસ્તોલ હશે જેની રેન્જ બહુ દૂર સુધીની નહીં હોય. હવે, જો તે શિકાર પૂરા ત્રણ દિવસ સુધી મારા હાથમાં નહીં આવે તો તે આ રમત જીતી ગયો ગણાશે. પણ, હું તેને શોધી લઉં તો...” એટલું બોલી જનરલ હસ્યા અને ધીમેથી ઉમેર્યું, “તો તેને પોતાનો જીવ ગુમાવવો પડશે.”

“પણ, તે આ રમત રમવાની ના પાડી દે તો ?”

“હું તેમને આ વિકલ્પ પણ આપું છું.” જનરલે કહ્યું. “જો તેમને મારી સાથે રમત ન રમવી હોય તો હું તેમને ઇવાનના હવાલે કરી દઉં છું, પછી ઇવાનને તેની સાથે જે કરવું હોય તે કરે ! જો કે હું તેમને ચેતવું છું કે ફૂર ઇવાન પાસે તેની અલગ રમતો છે અને તે રમતોના કાયદા પણ ઇવાન તરફી છે. એટલે પછી લોકો મારી સાથે રમવાનું જ પસંદ કરે છે.”

“પછી, તે જીતી જાય તો ?”

આ સાંભળી જનરલે અહંકારી સ્મિત આપ્યું. “આજ સુધી એવું બન્યું નથી. જો કે, એમ થવાનું કારણ એ છે કે અહીં આવનાર મોટા ભાગના લોકો બેવકૂફ જેવી ભૂલો કરતા હોય છે, હા ક્યારેક મને બાહોશ માણસ ભટકાય છે. તેમાંય એક તો એવો હતો જે લગભગ જીતના આરે હતો, પણ મેં નછૂટકે કૂતરાઓનો ઉપયોગ કર્યો એટલે પત્યું.”

“કૂતરા ?”

“આ બાજુ આવો, હું તમને બતાવું.”

પછી જનરલ રેઇન્સફોર્ડને બીજી બારી તરફ લઈ ગયા. બારીમાંથી બહાર ફેલાતા પ્રકાશના અજવાળે મહેલનું પ્રાંગણ વિશાળ દેખાતું હતું. ત્યાં પ્રાંગણમાં લગભગ ડઝન જેટલા કાળા આકાર ફરી રહ્યા હતા. જનરલે અવાજ કર્યો એટલે તે આકારોએ ઉપર જોયું અને તેમની લીલી આંખો ચમકવા લાગી.

“છે ને ઊંચી ઓલાદના કૂતરા ? દરરોજ સાંજે સાત વાગ્યે અમે તેમને છૂટા મૂકી દઈએ છીએ. આથી રાત્રે કોઈ અજાણ્યું માણસ મહેલમાં ઘૂસવાનો પ્રયત્ન કરે અથવા મહેલમાં કેદ શિકાર ભાગવાનો પ્રયત્ન કરે તો તેનું આવી બને ; આ કૂતરાઓ તેના એવા હાલ કરે જેની કલ્પના પણ માણસમાત્રને ધ્રુજાવી દે.” આટલું કહી જનરલ ફોલીસ બર્જરનું ગીત ગાણાણવા લાગ્યા.

પછી થોડી વારે તેમણે કહ્યું. “ચાલો, હું તમને શિકાર કરીને ભેગા કરેલા પ્રાણીઓના માથા બતાવું. તે માટે આપણે લાઇબ્રેરીમાં જવું પડશે.”

“આપનું એ કલેક્શન જોવાની મારી દિલથી ઇચ્છા છે, પણ હું ખૂબ થાકી ગયો છું.

અત્યારે મને કળતર પણ થાય છે, તો આજની રાત મને આરામ કરવા દો.” રેઇન્સફોર્ડ ખોટું બોલ્યો.

“હા હા, બિલકુલ.” જનરલે શાલીનતાથી કહ્યું. “તમે આટલું લાંબુ તરીને આવ્યા છો એટલે થાક લાગવો સ્વાભાવિક છે. જો કે ઊંઘ સારી થશે એટલે સવારે તાજા માજા થઈ જવાશે. તો કાલે મળીએ, ગુડ નાઇટ.”

6. રેઇન્સફોર્ડ ફસાયો...

બેડ વિશાળ હતો, ગાદલા નરમ હતા, રેઇન્સફોર્ડને પહેરવા અપાયેલા પાયજામા મુલાયમ સિલ્કમાંથી બનાવાયા હતા, રેઇન્સફોર્ડના શરીરનો એક એક સ્નાયુ દુખી રહ્યો હતો, તેની નસ નસમાં થાક હતો, છતાં તેનું દિમાગ એક સેકન્ડ માટે પણ શાંત ન રહ્યું તેને એક નાનું સરખું ઝોકું ય ન આવ્યું. તે પોતાની આંખો ખુલ્લી રાખી છત ભાણી તાકી રહ્યો હતો. એક વાર તેને લાગ્યું કે કોઈ તેના રૂમની બહાર પરસાળમાં ચાલી રહ્યું છે. બહાર કોણ છે તે જોવા તેણે ઘડામ કરતો દરવાજો ખોલવા પ્રયાસ કર્યો, પણ દરવાજો ખૂલ્યો નહીં ; કદાચ તે બહારથી બંધ થયેલો હતો. આથી તે બારી પાસે ગયો અને બહાર જોવા લાગ્યો. તેનો રૂમ ટાવરના સૌથી ઉપરના ભાગે હતો. મહેલની લાઇટો બૂઝાઈ ગઈ હતી અને બહાર બધે અંધારું હતું. ફિક્કો પડી ગયેલો ચંદ્રમા આછી-પાતળી રોશની ફેલાવી રહ્યો હતો, જેના પ્રકાશમાં મહેલનું પ્રાંગણ ધૂંધળું દેખાતું હતું. ત્યાં પ્રાંગણમાં કાળા પડછાયા આમથી તેમ ફરી રહ્યા હતા. રેઇન્સફોર્ડ બારી પાસે આવતા જ તેમણે કોઈ ખળભળાટ સાંભળ્યો હોય તેમ ઉપર જોયું, તેમની લીલી આંખો ચંદ્રના પ્રકાશમાં ફરી વાર ચમકી. જાણે મગજ કામ કરતું બંધ થઈ ગયું હોય તેમ રેઇન્સફોર્ડ અંદર ગયો અને પલંગ પર લાંબો થઈને પડ્યો. તેણે ઊંઘવા માટે જાત જાતની રીતો અજમાવી, પણ છેક સવાર થવા આવી ત્યારે જ તેને ઝોકું આવ્યું. ઝોકું આવ્યાની થોડી જ મિનિટોમાં બંદૂક ફૂટવાનો અવાજ થયો જેનાથી તે જાગી ગયો. તે અવાજ દૂર જંગલમાંથી આવ્યો હતો.

રેઇન્સફોર્ડ પલંગમાંથી ઊભો થઈ તૈયાર થયો, પણ બપોર સુધી જનરલ ઝિરોક્ દેખાયા નહીં. બપોરે તેઓ ભોજન લેવા આવ્યા ત્યારે તેમણે ખાખી કલરના કપડાં પહેર્યા હતા. રેઇન્સફોર્ડની સામે આવતા જ તેમણે તેની તબિયત વિશે પૂછ્યું.

“મારી વાત કરું તો આજે મને મજા ન આવી.” જનરલે કહ્યું. “સાચું કહું તો મને ચિંતા થવા લાગી છે. મેં તમને ગઈ રાત્રે જે ફરિયાદ કરેલી તેના ચિહ્નો ફરી તાજા થતા હોય તેવું લાગે છે.” આટલું કહી જનરલ ક્રિપ્સ સૂઝેટાનું ગીત ગાગાણવા લાગ્યા.

રેઇન્સફોર્ડ જનરલ સામે એકીટશે જોઈ રહ્યો. “મતલબ તમને શિકાર કરવામાં ફરી કંટાળો આવવા લાગ્યો છે ?”

“હા, પણ તેનું કારણ છે. ગઈ રાત્રે હું જેના શિકાર પર નીકળેલો તે માણસ મગજ જ ન હોય તેવી રીતે વર્તી રહ્યો હતો. તેણે ભાગવા માટે વાંકાયૂકો રસ્તો ન લેતા સાવ સીધો રસ્તો લીધો. તેથી મને, તેને શોધવામાં સહેજેય તકલીફ ન પડી. ખલાસીઓનો શિકાર કરવામાં આ જ વાંધો છે ; તેમની બુદ્ધિ ઓછી હોય છે અને તેઓ જંગલમાં કેવી રીતે છૂપાવું તે વિશે જાણતા હોતા નથી. ટૂંકમાં, તેઓ દિમાગ વગરના મૂર્ખ માણસો હોય છે. તમે વાઈન લેશો ?”

રેઇન્સફોર્ડ જનરલની વાતનો જવાબ ન આપતા મક્કમતાથી કહ્યું, “જનરલ, મારે આ ટાપુ છોડી ચાલ્યા જવું છે.”

રેઇન્સફોર્ડનો પ્રસ્તાવ સાંભળી જનરલે તેમની ભરાવદાર પાંપણ ઊંચી કરી, રેઇન્સફોર્ડની વાતથી તેમને દુઃખ થયું હોય એવું લાગ્યું. તેમણે કહ્યું “આટલી જલદી શું છે ? તમે તો હજુ આવ્યા છો અને તમે એકે ય શિકાર પણ નથી કર્યો !”

“તો ય મારી ઇચ્છા આજે જ નીકળી જવાની છે.” રેઇન્સફોર્ડ જોયું કે જનરલ તેની સામે એકધારા જોઈ રહ્યા છે અને તેનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. પછી જનરલના ચહેરા પર

અચાનક ચમક આવી અને તેમણે રેઇન્સફોર્ડનો ગ્લાસ વાઇનથી ભરી દેતા કહ્યું “આજે રાત્રે આપણે શિકાર પર જઈશું. કહો ને કે આપણે જ પેલી રોમાંચક રમત રમીશું ; તમે અને હું.”

જનરલનો પ્રસ્તાવ સાંભળી રેઇન્સફોર્ડે નકારમાં માથું ધુણાવ્યું. “મારે આ રમત રમવી નથી.”

આ સાંભળી જનરલ ગુસ્સે ન થયા. તેમણે પોતાની સ્વાભવિક સ્વસ્થતાથી ખભા ઉલાળ્યા અને દ્રાક્ષના ગુચ્છામાંથી ભરાવદાર દ્રાક્ષ તોડતા કહ્યું “જેવી તમારી ઇચ્છા. પણ વિચારી લો, ઇવાનના હવાલે થઈ એક તરફી રમત રમવા (ટોર્ચર થવા) કરતા મારી સાથે રમવામાં વધુ મજા આવશે.”

જનરલે ઇવાનનો ઉલ્લેખ કર્યો એટલે રેઇન્સફોર્ડે ખૂણામાં ઊભેલા રાક્ષસી નોકર તરફ જોયું. તે કદાવર માણસ અદબ વાળીને સ્થિર ઊભો હતો, છતાં એ સ્થિતિમાં પણ તેની ભુજાઓ અને છાતી બહોળા અને ડરામણા લાગતા હતા.

“તમે એવું ન કરી શકો” રેઇન્સફોર્ડે કહ્યું.

“શિકારની વાત આવે ત્યારે હું કંઈ પણ કરી શકું છું. જોકે, આમાં બહુ મજા આવશે. સરખે-સરખા ભેગા થાય તો જ પંજો લડાવવાની મજા આવે.” જનરલે પોતાનો ગ્લાસ ઊંચો કર્યો પણ રેઇન્સફોર્ડે તેની સામે જોઈ રહ્યો.

“જુઓ, આપણે બંને સરખા બળિયા છીએ ; તમારા અને મારા બંનેના મગજ ધારદાર છે, આપણી શિકારની આવડત એકસરખી છે અને આપણી મજબૂતાઈ તથા સ્ટેમિના પણ એકસરખા છે. આ વખતે જબરદસ્ત મુકાબલો જામશે અને આપણને શેરની માથે સવા શેર મળ્યાનો અનુભવ થશે.”

“પછી હું જીતી જાઉં તો ?” રેઇન્સફોર્ડે શુષ્કતાથી પૂછ્યું.

“તો હું રાજીખુશીથી મારી હાર સ્વીકારી લઈશ. પણ તે માટે તમારે સતત ત્રણ દિવસ સુધી મારાથી બચતા રહેવું પડશે. જો તમે ત્રીજા દિવસની રાત્રે ૧૨ વાગ્યા સુધી મારા હાથમાં નહીં આવો તો મારી અંગત હોડી તમને નજીકના શહેર સુધી છોડી જશે.” રેઇન્સફોર્ડેનું દિમાગ વાંચતા હોય તેમ જનરલે જવાબ આપ્યો. “અને ‘હું બોલીશ તેનું અક્ષરસઃ પાલન કરીશ’ એ બાબતે નિશ્ચિંત રહેજો. પણ સામે પક્ષે તમારે વચન આપવું પડશે કે તમે અહીંની મુલાકાત વિશે, અહીં જે ચાલી રહ્યું છે તે વિશે કોઈને કશું કહેશો નહીં.”

“મંજૂર છે.”

“જો કે અત્યારથી આ બાબતની ચર્ચા કરવાનો કોઈ મતલબ નથી. આ વાતની ચર્ચા ત્યારે જ થાય જ્યારે તમે રમત જીતી જાઓ. તો વર્તમાનમાં જીવો અને વાઇનની મજા લો.” એમ કહી જનરલે વાઇનનો ઘૂંટડો ગળા નીચે ઉતાર્યો.

પછી તો જનરલને આ રમત રમવાની ઉતાવળ આવી હોય તેમ બોલ્યા, “ઇવાન તમને ખાખી કપડાં અને ત્રણ દિવસ ચાલે એટલો ખોરાક આપશે, ઉપરાંત, એક ધારદાર ચાકૂ આપશે. મેં કહ્યું હતું ને કે હું કોઈને અન્યાય કરતો નથી. બીજું, મારી વાત માનો તો તમે મૉકેસિન પહેરજો, તેના પગલા ઓછા પડે છે એટલે તમે ક્યાં ગયા છો તેની મને ભાળ નહીં મળે. અને ખાસ યાદ રાખજો, ટાપુના દક્ષિણ ખૂણામાં માટીના કળણ આવેલા છે એટલે એ

બાજુ જવાની ભૂલ ન કરતા. તે બાજુ જાય છે તે પાછા આવતા નથી. એક મૂર્ખ માણસે ત્યાં જવાની ભૂલ કરી હતી અને હું પહોંચું તે પહેલાં ત્યાં પોંડક પહોંચી ગયેલો. પછી તો મારે પોંડકને ગુમાવવો પડ્યો. મારા શિકારી કૂતરાઓમાંના સર્વશ્રેષ્ઠ કૂતરાનું નામ મેં ચમરાજના પાડા પરથી પાડ્યું હતું. તમે સમજી શકો છો કે ત્યારે મારા પર શું વીતી હશે ? ખેર, આવી વાતો કરવા રહીશું તો મોડું થઈ જશે, એના કરતા તમે નીકળો. હું બપોરના ભોજન પછી આરામ કરું છું એટલે સંધ્યાટાણે તમને શોધવા નીકળીશ. આમેય, રાતના શિકાર કરવાની મજા જ નિરાળી હોય છે. તો ફરી મળીએ ત્યાં સુધી આવજો.” પછી જનરલ ઝિરોફ લાંબી ફર્લાંગો ભરતા રૂમની બહાર નીકળી ગયા.

જનરલના ગયા પછી ઇવાન રેઇન્સફોર્ડ માટે સામાન લઈ આવ્યો. ઓણે બગલમાં ખાખી કલરના કપડાં દબાવ્યા હતા અને એક હાથમાં ખોરાકની થેલી તેમજ ચાકૂ પકડ્યા હતા. ચાકૂ ચામડાના પટ્ટામાં વીંટ્યું હતું અને તેનો જમણો હાથ કમર પટ્ટામાં ખોસેલી રિવૉલ્વરની ટ્રિગર પર હતો.

રેઇન્સફોર્ડ પાસે છૂટકો ન હોવાથી તે બધો સામાન લઈ નીકળી ગયો અને બે કલાક સુધી ઝાડીઓ કચડતો ભાગતો રહ્યો. બાદમાં તેણે વિચાર્યું, “આમ ભાગતા રહેવાથી કોઈ ફાયદો નહીં થાય, એના કરતા શાંત ચિત્ત રાખી યોજના ઘડવી પડશે, મારે હવે પૂરી સ્વસ્થતા કેળવવી પડશે.” આટલું બબડી તેણે મૂઠીઓ વાળી દાંત ભીસ્યા.

7. બળિયા પ્રતિસ્પર્ધા

રેઇન્સફોર્ડ મહેલમાંથી નીકળ્યો ત્યારે તેને સૌથી પહેલો વિચાર એ આવેલો કે જનરલ ઝિરોફ્થી શક્ય એટલું દૂર ભાગી જવું. ત્યારે તે ઘાંધો થઈને ભાગ્યો હતો, પણ ધીરે ધીરે તેણે સ્વસ્થતા મેળવી લીધી. પરિસ્થિતિને જેમ છે તેમ સ્વીકારી, શાંતિથી વિચારતા તેને લાગ્યું કે ‘એમ ને એમ ભાગ્યા કરવાથી દરિયો આવી જશે, જે આપઘાત કરવા જેવું છે. આથી, જનરલને ગોળ-ગોળ ફેરવવા કે ગેરમાર્ગે દોરવા ખોટા તેમજ મૂંઝવણભર્યા પગેરા છોડવા જરૂરી છે.’ આમ વિચારી તે ઘટાદાર ઝાડીઓમાં ફંટાયો અને સાચા, ખોટા, આડા, અવળા, ઊંધા, ચત્તા પગલાં છોડતો આગળ વધ્યો. જનરલને ગેરમાર્ગે દોરવા તેણે અમુક ઝાડીઓમાં જાણી જોઈને પગલાં પાડ્યા, કેટલીક જગ્યાએ રસ્તાની ચારે બાજુનું ઘાસ કચડ્યું તો કેટલીક જગ્યાએ બિલકુલ પગેરું ન મળે તેવી કાળજી રાખી નવા જ રસ્તે ચાલ્યો.

આમ ને આમ રાત પડી ગઈ અને તેના પગ દુખવા લાગ્યા. તેના હાથની ચામડી, ડાળખીઓ અને કાંટા ભરાવાથી છોલાઈ ગઈ હતી અને કેટલીક જગ્યાએ લોહીના ટશિયા ચ ફૂટ્યા હતા. તેને લાગ્યું કે અંધારામાં આગળ વધવું નરી મૂર્ખતા છે ; ભલે તેની પાસે હિંમત હતી, પણ શરીરને આરામ આપવો જરૂરી હતો. માટે તેણે વિચાર્યું કે હવે મારે શિયાળ નહીં, પણ બિલાડીનો રોલ અદા કરવો પડશે.

(એક જૂની વાર્તા મુજબ શિયાળ અને બિલાડી એક બીજા સાથે વાતો કરતા બેઠા હતા. વાતો વાતોમાં શિયાળે કહ્યું “જ્યારે મારી આસપાસ શિકારી કે જંગલી પ્રાણી આવે છે ત્યારે તેની પક્કડમાંથી છટકવા મારી પાસે ઘણી યોજનાઓ હોય છે. તેમાંથી કોઈ એક રીતના અમલથી પણ બચી શકાય તેમ હોય છે.” “એમ ?” બિલાડીને આશ્ચર્ય થયું. “મને તો આવા સંજોગોમાંથી છટકવાની એક જ રીત આવડે છે, જો કે તે હંમેશા કારગત નીવડી છે એટલે બહુ ચિંતા જેવું નથી.” આમ, તેઓ વાતો કરતા બેઠા હતા ત્યાં દૂરથી શિકારી કૂતરાઓનો ભસવાનો અવાજ સંભળાયો. તે અવાજ તેમની નજીક આવી રહ્યો હતો. આથી, બિલાડી તરત નજીકના ઊંચા ઝાડ પર ચડી ગઈ અને બોલી, “શિયાળભાઈ, મને તો શિકારી પ્રાણીઓથી બચવા આ એક જ રીત આવડે છે.” હવે, શિયાળ વિચારવા લાગ્યું કે તેને જે આવડે છે તેમાંથી કઈ રીત વાપરવી ? પહેલા તેને લાગ્યું કે ‘ત્રણ નંબરની રીત વાપરું’, પછી થયું : ‘ના, તેના કરતા છ નંબરની રીત સારી છે’, પછી થયું : ‘એક નંબરની રીત સૌથી બેસ્ટ છે.’ એમ તે વિચારતું રહ્યું અને શિકારી કૂતરાઓ એટલા નજીક આવી ગયા કે બચવાનો કોઈ રસ્તો જ ન રહ્યો, તેનો શિકાર થઈ ગયો.)

આથી આસપાસ તપાસ કરી રેઇન્સફોર્ડે છૂપાવા માટે ઘટાદાર ઝાડ પસંદ કર્યું. ઝાડની જાડી, લાંબી ડાળીઓ તેને છૂપાવા માટે યોગ્ય આશરો પૂરો પાડે તેમ હતી. ઝાડ પર ચડવાના કોઈ નિશાન છૂટી ન જાય તેવી કાળજી સાથે તે ઉપર ચડ્યો. તે જાણતો હતો કે જનરલ હોશિયાર શિકારી છે અને ઝાડના થડ પર નખ કે બૂટનો ઉઝરડો રહી જશે તો તેનું આવી બનશે. જો કે, હવે તેનો આત્મવિશ્વાસ પાછો આવ્યો હતો, શરીરને આરામ મળવાથી તે થોડી તાજગી અનુભવવા લાગ્યો હતો. પછી પોતાની જાતને હિંમત આપતો હોય તેમ તે બબડ્યો, “ભલે જનરલ ગમે તેટલો હોશિયાર શિકારી હોય, પણ આટલા અંધકારમાં મૂંઝવણભર્યા પગેરા ઉકેલવા સહેલા નથી. માટે, જનરલ મને નહીં જ શોધી શકે.”

રેઇન્સફોર્ડની વાત સાચી હતી, તેણે જે યુક્તિ અજમાવેલી તે એટલી સચોટ હતી કે

કોઈક નિષ્ણાત શિકારી જ તેને ભેદી શકે. પણ, જનરલ એ શેતાન હતો, જેણે આવી તમામ સિદ્ધિઓ હસ્તગત કરી હતી !

જાણે ઘવાયેલો સાપ આગળ વધતો હોય તેમ રાત આગળ વધવા લાગી અને ક્રમશઃ ઘેરી બનતી ગઈ. ધીમે ધીમે આખું જંગલ મૃતપ્રાય બની ગયું અને સ્મશાનવત્ શાંતિ છવાઈ ગઈ. પછી પ્હો ફાટતા ભરભાંખળું થવા લાગ્યું ત્યારે, કેટલાક પક્ષીઓ અજગરને જોઈ ગયા હોય તેમ અવાજ કરીને ઊડ્યા. પક્ષીઓના અવાજે રેઇન્સફોર્ડનું ધ્યાન ખેંચ્યું, તેણે અવાજની દિશામાં નજર કરી. ત્યાં ઝાડીઓમાંથી કોઈ ધીમી ચાલે તેની તરફ આવી રહ્યું હતું. ઘટાદાર ઝાડના પાંદડાઓ પાછળ છૂપાયેલા રેઇન્સફોર્ડના દેહને જોવો સહેલો ન હતો, પણ રેઇન્સફોર્ડ આવનાર માણસને જોઈ રહ્યો હતો. તે એ જ માણસ હતો જેનાથી તેને બચવાનું હતું.

જનરલ ઝિરોફનું ધ્યાન જમીન પર હતું અને તે એકદમ સાવધાનીથી આગળ વધી રહ્યા હતા. રેઇન્સફોર્ડ જે ઝાડ પર હતો તે ઝાડની એકદમ નીચે આવી તે અટક્યા અને ઘૂંટણિયે બેસી જમીનનો અભ્યાસ કરવા લાગ્યા. ઘડીભર તો રેઇન્સફોર્ડને ઝાડ પર ચડેલા દીપડાની જેમ નીચે તરાપ મારવાનું મન થઈ ગયું, પણ જનરલની કમરે બાંધેલી ઑટમેટિક પિસ્તોલે તેને તેમ કરતા રોક્યો. હવે, શ્વાસ લેવાનું ચ બંધ કરી તે ડાળને લપાઈ ગયો.

જમીન પર બેઠેલા જનરલે કંઈક તારણ કાઢ્યું હોય તેમ પોતાનું માથું ધૂણાવ્યું, પછી ઊભા થઈ પોતાના ખિસ્સામાંથી કાળી સિગરેટનું પેકેટ કાઢ્યું અને સિગરેટ સળગાવી. સિગરેટનો ધુમાડો ઉપર ચડતા ચડતા રેઇન્સફોર્ડના નાક સુધી પહોંચ્યો.

સિગરેટ પીતા જનરલની નજર જમીન પરથી એક એક ઈંચ ખસતી ખસતી ઝાડના થડ સુધી પહોંચી. આ જોઈ રેઇન્સફોર્ડ સજ્જડ થઈ ગયો, તેનું એક એક અંગ તંગ બન્યું, તે એકદમ ગભરાઈ ગયો. પણ, જનરલની આંખો રેઇન્સફોર્ડ લપાયો હતો તે ડાળથી નીચે સુધી જ પહોંચી. ત્યાં પોતાની નજર સ્થિર કરી જનરલ વિજેતાની જેમ મલકાયા, હવામાં સિગરેટનો ધુમાડો છોડ્યો અને બેપરવા થઈ પાછા ફરી ગયા. હવે, તેઓ જે રસ્તે આવ્યા હતા તે રસ્તે પાછા જઈ રહ્યા હતા. ઝાડી પર પડતાં તેમના પગલાનો અવાજ ઓછો થતો થતો બંધ થઈ ગયો ત્યારે રેઇન્સફોર્ડ નિરાંતનો શ્વાસ લીધો.

ક્યારથી રોકી રાખેલા શ્વાસ શરૂ થતા રેઇન્સફોર્ડના ફેફસામાં ઑક્સિજનનો જથ્થો ભરાયો. પછી તેને જે વિચાર આવ્યો તેનાથી તે ધ્રુજી ઊઠ્યો. તેને લાગ્યું કે વહેલી સવારના આછા ઉજાસમાં જનરલ જમીન અને ઝાડ પર રહેલા અતિ સૂક્ષ્મ નિશાન જોઈ શકતા હોય તો તેની પાસે અજાયબ શક્તિ હોવી જોઈએ. વળી, રેઇન્સફોર્ડ ચાલાકીથી છોડેલા પગેરાઓથી જનરલ છેતરાયા ન હતા, માટે તેમનાથી છટકવું સહેલું ન હતું.

રેઇન્સફોર્ડને બીજો વિચાર આવ્યો તે પહેલા કરતા ચ ઘાતક હતો, તેનાથી રેઇન્સફોર્ડનું મગજ બહેર મારી ગયું. તેણે જે બન્યું હતું તે બાબતે એકડેએકથી વિચાર કર્યો અને પોતાની જાતને પૂછ્યું, “હું છૂપાયો હતો તે ડાળીથી એકદમ નીચે સુધી નજર પહોંચતા જનરલ અટકી કેમ ગયા, તેમણે વધુ ઊંચે કેમ ન જોયું ? જો તેમણે તેમ કર્યું હોત તો હું તરત દેખાઈ ગયો હોત. વળી, તેઓ ત્યારે જ શા માટે હસ્યા ?”

રેઇન્સફોર્ડ માટે આનો જવાબ સમજવો મુશ્કેલ ન હતો, પણ તેનું મન તે માનવા તૈયાર ન થયું. કારણ સાફ હતું કે જનરલે રેઇન્સફોર્ડને જાણી જોઈને જવા દીધો હતો, જેથી

તેઓ બીજા દિવસે પણ તેની સાથે શિકાર-શિકારીની રમત રમી શકે ! અહીં, જનરલ બિલાડી હતા અને રેઇન્સફોર્ડ ઉદર... આ વિચારથી રેઇન્સફોર્ડ એટલો કંપી ગયો કે ‘ભય શું કહેવાય’ તેનો ખરો અનુભવ તેને જીવનમાં પહેલી વાર થયો.

8. ઘાતક ટ્રિક

‘ગમે તે થાય મારે સ્વસ્થતા ગુમાવવાની નથી, અને હું તે નહીં જ ગુમાવું.’ મનમાં બબડી રેઇન્સફોર્ડ ઝાડ પરથી નીચે ઊતર્યો અને જનરલ ગયા હતા તેનાથી વિરુદ્ધ દિશામાં ચાલ્યો. ‘હું એવું શું કરું જેથી જનરલ મને પકડી ન શકે?’ તે વિચારતો હતો કે તેનું ધ્યાન એક સૂકાઈ ગયેલા વિશાળ વૃક્ષ પર ગયું. આમ તો તે પડી ગયું હતું, પણ નીચે ઊભેલા લીલા ઝાડના ટેકે ટેકવાઈ રહ્યું હતું. આ જોઈ રેઇન્સફોર્ડને આશાનું કિરણ દેખાયું. તેણે પોતાનો બધો સામાન જમીન પર ફેંકી દીધો અને પાસે રહેલું ધારદાર ચાકૂ બહાર કાઢ્યું. હવે, તે પૂરા જોશ અને હિંમતથી કામ પર લાગી ગયો.

કામ પૂરું થયું ત્યાં સુધીમાં તે થાકીને લથબથ થઈ ગયો હતો, છતાં તેનામાં ઉત્સાહનો સંચાર થયો. તે જાણતો હતો કે હવે તેને વધુ રાહ નહીં જોવી પડે; ઉંદરને શોધવા બિલાડી આવતી જ હશે... માટે, તે સો ફૂટ દૂર જઈ એક ઝાડા થડની ઓથે છૂપાઈ ગયો.

થોડી વારમાં રેઇન્સફોર્ડની ધીરજનો અંત આવ્યો. તેણે જોયું કે કૂતરો ગંધ પારખીને ચાલતો હોય તેવી ખાતરી સાથે જનરલ પગલા શોધતા આગળ વધી રહ્યા છે.

જનરલની આંખો કોઈ પણ નિશાન જોવાનું ચૂકતી નહીં, પછી તે કચડાયેલા ઘાસની ડાળીઓ હોય, થડ પર પડેલા ઘસરકા હોય કે જમીન પર પડેલા પગલા હોય. ભલે તે ગમે તેટલા આંખા હોય, નરી આંખે ન દેખાય તેવા સૂક્ષ્મ હોય, જનરલની નજરથી બચતા નહીં. પોતાના શિકારી જીવનમાં રેઇન્સફોર્ડ જે જે શીખ્યો હતો તે તમામ વસ્તુઓ અથવા તેથી ય વધુ વાતો જનરલે આત્મસાત્ કરી હતી.

જનરલ આગળ વધ્યા અને તેમનો પગ રેઇન્સફોર્ડ બનાવેલ છટકા સુધી પહોંચ્યો. પણ, તેમનો પગ છટકાને કાર્યરત કરવાની કળને અડક્યો કે તરત તેઓ ચેત્યા અને ફૂદીને પાછા હટ્યા. જો કે એટલી વારમાં છટકું કાર્યરત થઈ ગયું હતું.

ઉપર રહેલું મૃત ઝાડ જનરલ પર ઘસી આવ્યું. હા, તેઓ પાછા ખસી ગયા હતા એટલે ઝાડ તેમના પર ન પડ્યું. છતાં તેમના ખભાને ઘસરકો તો થયો જ... તોલિંગ ઝાડની ફેલાયેલી ડાળે તેમને એવો ઝટકો આપ્યો કે તેઓ લડખડી ગયા અને શારીરિક સમતુલા ગુમાવી દીધી. જો કે તેમણે પોતાના હાથમાંથી રિવોલ્વર છોડી નહીં. અહીં તેઓ એક વધુ પલ માટે ગફલતમાં રહ્યા હોત તો ઝાડ નીચે કચડાઈને મરી જાત, પણ તેવું થયું નહીં. બીજી જ પળે સ્વસ્થતા ધારણ કરી તેઓ ખડખડાટ રીતે હસ્યા. પછી, પોતાનો ખભો પંખાળતા બોલ્યા, “રેઇન્સફોર્ડ, મને ખબર છે કે તું અહીં જ ક્યાંક છૂપાયો છે.”

આ સાંભળી નજીકમાં સંતાયેલા રેઇન્સફોર્ડને ગભરામણ થઈ.

“તારા આ કારનામા બદલ અભિનંદન. મોટાભાગના લોકોને ‘મલે મેન કેચર’ ટ્રિકની ખબર હોતી નથી, પણ હું મલાક્કામાં શિકાર કરવા રોકાયો હતો એટલે આ ટ્રિકથી વાકેફ છું. મારે કહેવું પડશે કે તું મારી ધારણા પર ખરો ઊતરી રહ્યો છે. હવે મારે ખભાની ઈજાની પાટાપિંડી કરવી પડશે; ભલે તે નાનકડી ઈજા છે, પણ મારે તેના પર દવા - મલમ લગાવવા પડશે. તો હું પાછો જઈ રહ્યો છું, ફરી મળીશું...”

(રેઇન્સફોર્ડ વાપરેલી મલે મેન કેચર ટ્રિક : રેઇન્સફોર્ડ લીલા ઝાડના થડને એ હદે વેરી નાખ્યું કે લીલું ઝાડ નીચે પડી જાય, અને તેમ થવાથી તેના ટેકે ઊભેલું સૂકું ઝાડ પણ કડાકાભેર ઘસી

આવે. પરંતુ, થડને એ હદે વેરતા પહેલા તેણે ત્યાં એક ટેકો ભરાવી દીધો. જો કે એમ કરતા પહેલા તેણે તે ટેકાને (ઝાડના થડને ઝડતો હતો તે જગ્યાએથી) વેરીને એવો લપસાણો બનાવી દીધો કે કોઈના હાથ કે પગનો સામાન્ય સ્પર્શ પણ તેને છટકાવી દે. તે ઇચ્છતો હતો કે જનરલનો પગ ટેકાને અડે એટલે ટેકો છટકે અને તેમ થવાથી તેના આધારે રહેલું ઝાડ ગબડી પડે, પછી તેના પર નમેલું સૂકું ઝાડ પણ પડી જાય. આ બધું એક જ સેકન્ડમાં બને અને નીચે રહેલા જનરલ કચડાઈ મરે.)

જનરલ પોતાના ખભા પર પાટાપિંડી કરવા પાછા ફર્યા એટલે રેઇન્સફોર્ડ બીજી તરફ ગયો. પોતાની ટ્રિક કારગત ન નીવડતા તે નિરાશ થયો હતો. તેણે થોડા કલાકો સુધી કંઈ પણ વિચાર્યા વગર ચાલ્યા કર્યું. ધીમે ધીમે સંધ્યા થઈ અને અંધારું છવાવા લાગ્યું ત્યારે તેણે નોંધ્યું કે જમીન અનુક્રમે પોચી થઈ રહી છે અને રસ્તામાં ઊગેલી વનસ્પતિઓ તેમજ ઝાડીઓ વધુ ઘાટા થઈ રહ્યા છે. ત્યાં આગળ મચ્છર અને જીવજંતુઓનો ત્રાસ પણ વધુ હતો જે તેને ખરાબ રીતે બટકા ભરી રહ્યા હતા.

એવામાં તેનો પગ કાદવમાં ફસાઈ ગયો. તેણે પગ છટકાવવા મથામણ કરી, પરંતુ પગ વધુ ને વધુ ફસાવા લાગ્યો. હવે, અત્યંત સાવધાની રાખી તેણે પોતાનો પગ મોકેસિન શૂઝમાંથી બહાર કાઢ્યો અને જોડાને કાદવમાં જ રહેવા દઈ પગ બહાર ખેંચી લીધો. તે સમજી ગયો કે જનરલે જેનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો તે કળાણનો વિસ્તાર આવી ગયો છે.

હવે આગળ વધાય તેમ ન હતું ; આગળ અને પાછળ બંને બાજુએ મોત હતું. છતાં બેસી રહ્યો ય દહાડો વળે તેમ નહોતો. આથી, બહુ વિચારતા તેને એક ઉપાય સૂઝ્યો. ‘આ ઉપાય તો કારગત નીવડશે જ.’ એમ બબડી તે જોરથી કૂધો અને બાર પંદર ડગલા પાછળ ખસી જંગલી ઉંદરની જેમ ખાડો ખોદવા લાગ્યો.

બહુ સમય પહેલા પોતે ફાંસમાં હતો ત્યારે તેણે આ ટ્રિકની અજમાયશ કરી હતી ; ત્યારે ય તેના જીવને જોખમ હતું. પણ, અત્યારની સ્થિતિ જોતા તે પરિસ્થિતિ હજાર રીતે સારી હતી.

ખાડામાંથી વધુ ને વધુ માટી બહાર નીકળતી ગઈ અને ખાડો ઊંડો થતો ગયો. આશરે સાડા પાંચ ફૂટનો ખાડો ખોદી રેઇન્સફોર્ડ બહાર આવ્યો અને ઝાડની કડક ડાળીઓ કાપી તેના છેડાની ધાર કાઢવા લાગ્યો. આવી અનેક ડાળીઓને ભાલાનું રૂપ આપી તેણે તેને ખાડામાં રોપી દીધી ; તેણે ડાળીઓ એવી રીતે રોપી કે ડાળીનો અણીદાર ભાગ ઉપર રહે. પછી તેણે ખાડા ઉપર જંગલી ઘાસ અને સૂકાઈ ગયેલી ડાળીઓની ચાદર પાથરી દીધી જેથી કોઈને અહીં ખાડો છે તેવો અંદેશો ન આવે. સતત અને સખત મહેનતથી રેઇન્સફોર્ડ પરસેવે નીતરી ગયો હતો, તેને થાક લાગ્યો હતો અને હાથ દુખવા લાગ્યા હતા. તે નજીકમાં આવેલ ઘટાદાર વૃક્ષના પહોળા થડ પાછળ આરામ કરવા બેઠો.

તે જાણતો હતો કે શિકારી શિકાર સૂંઘતો આવી પહોંચશે. થોડી જ વારમાં એકધારાં પણ ધીમા પગલાનો અવાજ સંભળાયો. અવાજની દિશામાંથી આવતો ઠંડો પવન જનરલના સિગરેટની ખુશબો પણ ખેંચી લાવ્યો હતો. એવું લાગતું હતું કે જનરલ બહુ ઝડપથી તેની તરફ આવી રહ્યા છે અને પળે પળે તેમની વચ્ચેનું અંતર ઘટી રહ્યું છે. જો કે, રેઇન્સફોર્ડ ઝાડના થડને લપાઈને બેઠો હતો એટલે જનરલને કે પેલા ખાડાને જોઈ શકતો નહોતો. તેના માટે એક એક મિનિટ એક એક વર્ષની જેમ પસાર થઈ રહી હતી. પછી તેને એક જોરદાર ચીસ

સંભળાઈ ; કોઈ વજનદાર વસ્તુ ખાડામાં પડવાથી ડાળીઓ અને દાંડીઓ ભાંગવાનો અવાજ આવ્યો હતો. ઉપરાંત, કાપેલી ડાળીઓના અણીદાર છેડા શરીરની આરપાર નીકળી ગયા હોય તેમ દર્દનાક ચીસ પણ સંભળાઈ હતી. આ અવાજ રેઇન્સફોર્ડને સુરીલા સંગીત જેવો લાગ્યો, તેને ખુશીથી નાચી પડવાનું મન થયું. છતાં, સાવધાની રાખી તેણે થડની ઓથમાંથી માથું બહાર કાઢ્યું અને ખાડા પાસે શું બન્યું છે તે જોયું. પણ, આ શું ? ખાડાથી ત્રણ ફૂટ છેટે એક માણસ ઊભો હતો જેના હાથમાં ઇલેક્ટ્રિક ટોચ હતી. એક પણ પળના વિલંબ વગર રેઇન્સફોર્ડ ફરી થડની પાછળ લપાઈ ગયો.

“રેઇન્સફોર્ડ, તું ફરી એક વાર જોરદાર કામ કર્યું છે.” જનરલનો અવાજ સંભળાયો. “તારો ‘બર્મિઝ ટાઇગર પિટ’ મારા શિકારી કૂતરા માટે જીવલેણ નીવડ્યો છે. હું તને ફરી એક વાર શાબાશી આપું છું, પણ હવે મારે જોવું છે કે હું શિકારી કૂતરાનું આખું મુંડ લઈ આવું ત્યારે તું કઈ રીતે બચે છે ! હવે, તારી પાસે વિચારવા માટે થોડો જ સમય છે, તૈયાર થઈ જજે.”

જનરલ પાછા ફરી જતા થાકેલા રેઇન્સફોર્ડની આંખ લાગી ગઈ, પણ સવાર પડતાં આંખો ખુલી. તેને ફરી અવાજ સંભળાવા લાગ્યા હતા જે બહુ દૂરથી આવતા હતા. તેને ખ્યાલ આવી ગયો કે જનરલ શિકારી કૂતરાના આખા મુંડને લઈ આવી રહ્યા છે.

9. અંતિમ પગલું

રેઇન્સફોર્ડ પાસે હવે બે જ રસ્તા બચ્યા હતા ; એક તો ત્યાં બેસી મોતની રાહ જોવી અને અને બીજું ભાગવા માંડવું. બીજો રસ્તો અપનાવી તે મોતને થોડો સમય સુધી ઠેલી શકે તેમ હતો. માટે, તે ઊભી પૂંછડીએ નાહો.

ધીમે ધીમે ઝાડ પાંખા થવા લાગ્યા એટલે રેઇન્સફોર્ડને લાગ્યું કે એકાદ ઊંચા ઝાડ પર ચડી આગળ શું છે તેનું અનુમાન કરી લેવું જોઈએ. આથી, તે ત્યાં ઊગેલા સૌથી ઊંચા ઝાડની ટોચ પર ચડ્યો અને આંખો ઝીણી કરી શક્ય એટલું દૂર સુધી જોયું. ધ્યાનથી જોતા માલૂમ પડ્યું કે લગભગ પા માઇલ દૂર એકદમ ડહોળા પાણી પર ઘાસ વહી રહ્યું છે.

‘કદાચ તે કળાણ નથી, પણ ડહોળું પાણી હોવાથી કળાણ જેવું લાગે છે. જો તે પાણીનું વહેણ હશે તો આગળ જઈ દરિયાને મળી જતું હશે.’ રેઇન્સફોર્ડ બબડ્યો. ‘જો કે મારી ધારણા ખોટી પણ હોઈ શકે છે, કદાચ તે કળાણ પણ હોય.’ તે અસમંજસમાં પડ્યો.

હવે, પીછો કરી રહેલા જનરલ કેટલા દૂર છે તે જોવા તેણે પાછળની બાજુએ જોયું, પરંતુ ઘટાદાર વૃક્ષોની છત તળે શું બની રહ્યું છે તે જોવું અશક્ય હતું. કદાચ ત્યાં ખુલ્લું મેદાન હોત તો રેઇન્સફોર્ડ જોઈ શકત કે એકવડિયા જનરલની આગળ કદાવર ઇવાન ચાલી રહ્યો છે જેણે શિકારી કૂતરાઓના ઝુંડને દોરીથી પકડ્યું છે અને ઝુંડ તેમને રેઇન્સફોર્ડ તરફ દોરી રહ્યું છે.

રેઇન્સફોર્ડ ઝાડ પરથી નીચે ઊતર્યો ત્યાં તો શિકારી કૂતરાઓનો ભસવાનો અવાજ વધુ જોરથી આવવા લાગ્યો ; તેમનું અને રેઇન્સફોર્ડ વચ્ચેનું અંતર ઘટી રહ્યું હતું. હવે તેઓ ગમે તે મિનિટે રેઇન્સફોર્ડ સુધી પહોંચી જાય તેમ હતા, માટે રેઇન્સફોર્ડ છેલ્લા જુગાર તરીકે યુગાન્ડા ટ્રિક વાપરવાનો વિચાર કર્યો. જો યુગાન્ડા ટ્રિક કારગત નીવડે તો તેનો જીવ બચી જાય એમ હતું.

આથી તેણે સ્પ્રિંગની જેમ ઊછળે તેવા ખાસ છોડને પસંદ કરી તેના છેડે ચાકૂ બાંધી દીધું. બાદમાં તેણે, તે સ્થિતિસ્થાપક પણ મજબૂત છોડને પૂરી તાકાતથી ખેંચી જમીન પર ફેલાયેલા વેલા સાથે એવી રીતે ભિડાવ્યું કે કોઈ પણ જીવનો તે છોડ અથવા વેલા સાથેનો સ્પર્શ ટ્રિક માટે ટ્રિગરનું કામ કરે અને થડ વેલાની પક્કડમાંથી છૂટી સ્પ્રિંગની જેમ ઊછળે. આમ થાય ત્યારે છોડનો ઊછાળ બહુ જોરદાર હોય અને છેડે ચાકૂ હોય એટલે પાસે રહેલો માણસ વીંધાઈ જાય.

આટલું કરી રેઇન્સફોર્ડ મૂઠીઓ વાળી દોડ્યો. શિકાર થઈ રહેલું પ્રાણી કેવું અનુભવતું હશે તે રેઇન્સફોર્ડને હવે સમજાયું !

રેઇન્સફોર્ડની તાજી ગંધ મળતા કૂતરાઓ વધુ જોરથી ભસવા લાગ્યા. કૂતરાઓ પોતાને પહોંચી જશે તે બીકે રેઇન્સફોર્ડ ખૂબ ઝડપથી દોડ્યો, પણ થોડી વારમાં હાફ ચડતા શ્વાસ ખાવા રોકાયો. સંજોગવશાત્ કૂતરાઓનો ભસવાનો અવાજ પણ ત્યારે જ અટક્યો. કદાચ આખું ઝુંડ એક જગ્યાએ રોકાયું હતું, પણ શા માટે ? રેઇન્સફોર્ડનું હૃદય ધમણની જેમ ચાલવા લાગ્યું. ‘શું ચાકૂએ જનરલને વીંધી નાખ્યા હતા ?’ વિચાર આવતા રેઇન્સફોર્ડ ઉત્તેજિત થઈ ગયો. પાછળ શું બન્યું છે તે જોવા તે એક ઝાડ પર ચડ્યો. પણ, પાંખા ઝાડના જંગલમાં સર્જાયેલું દ્રશ્ય આંખને ગમે તેવું નહોતું. રેઇન્સફોર્ડની ટ્રિક નિષ્ફળ નીવડી નહોતી, પણ તેની

આશા ઠગારી નીવડી હતી. તેણે જે ટ્રિક જનરલને મારવા વાપરી હતી તેણે જનરલના બદલે અન્યનો જીવ લીધો હતો. જનરલની આગળ ચાલી રહેલા ઇવાનનો પગ ટ્રિકના ટ્રિગરને અડક્યો હતો અને વેલા સાથે ભિડાવેલો છોડ બંદૂકની જેમ છૂટ્યો હતો. વળી, તેની ગતિ એટલી જોરદાર હતી કે છોડના છેડે બંધાયેલ ચાકૂ ઇવાનના ગળામાં ખૂંપી ગયું હતું ! ઇવાનના મૃત્યુથી રેઇન્સફોર્ડને રાહત થઈ, પણ સેનાપતિના મરવાથી શું થાય, રાજા તો જીવતો હતો !

કૂતરાઓ ફરી ભસવા લાગ્યા અને રેઇન્સફોર્ડ છલાંગ લગાવી નીચે કૂધો. ‘બધું સારું થઈ રહેશે’ એમ બબડતો તે ફરી ભાગ્યો.

પછી બે જ મિનિટમાં એવી જગ્યા આવી જ્યાંથી આગળ ભાગવા જમીન જ નહોતી. તે ઊભો હતો તે ખડકની ટોચ હતી અને નીચે વીસ ફૂટ ઊંડે ખાડી હતી જેમાં ડહોળાયેલું ગંદુ પાણી ધીમી ગતિએ વહી રહ્યું હતું. તે ખરેખર વહેણ હતું કે જીવલેણ કળાણ હતું તે ખાતરીપૂર્વક કહી શકાય તેમ ન હતું. ખાડીની પેલે પાર જનરલના મહેલના શાનદાર શિખરો ચમકી રહ્યા હતા.

‘શું કરું, કૂદું કે ન કૂદું ?’ રેઇન્સફોર્ડ મૂંઝાયો.

ધીમે ધીમે શિકારી કૂતરાઓનો અવાજ વધુ તીવ્ર બન્યો. ‘જો અહીં ઊભો રહીશ તો ચોક્કસ મારો શિકાર થઈ જશે, એના કરતા ખાડીમાં કૂદીશ તો કદાચ ય બચી શકાશે.’ એમ વિચારી રેઇન્સફોર્ડ પડતું મૂક્યું. આટલી ઊંચાઈએથી રેઇન્સફોર્ડ ખાબકતા, પાણીનું વહેણ ચોખ્ખું થયું અને ફરી જાણે લીલ ફરી વળતી હોય તેમ તે ડહોળું થઈ ગયું.

જનરલ અને તેના કૂતરાઓ ટાપુના તે છેડે પહોંચ્યા ત્યારે તેમને ડહોળા પાણીમાં રેઇન્સફોર્ડના કોઈ નામોનિશાન ન દેખાયા. જનરલ થોડી મિનિટો સુધી ડહોળા પાણીને અથવા કળાણને જોતા રહ્યા અને પોતાના ખભા હલાવી ગીત ગાણાણવા લાગ્યા. ત્યાં બેસી તેમણે પાસે લાવેલી બૉટલમાંથી બ્રેન્ડી પીધી અને સિગરેટ જલાવી કશ ખેંચ્યા.

તે રાત્રે જનરલે પોતાના ભોજનકક્ષમાં ઉત્કૃષ્ટ ભોજન આરોગ્યા, સાથે ઊંચી ગુણવત્તાનો શરાબ પણ પીધો, છતાં તેમને બે વાત ખટકતી રહી ; એક એ કે કોઈ પણ માણસ ઇવાનની જગ્યા પૂરી શકે એમ ન હતો અને બીજું એ કે શિકાર હાથમાં આવ્યો નહોતો ; ભલે તે બચ્યો નહોતો, પણ છટકી તો ગયો જ હતો ! આ બંને વાતોથી જનરલને ભોજન અને શરાબ બેસ્વાદ લાગ્યા. જનરલે જેમ તેમ કરી ભોજન પૂરું કર્યું અને દિમાગમાં ઘૂમી રહેલી બંને વાતોને તિલાંજલિ આપવા પુસ્તકાલયમાં ગયા. ત્યાં તેમણે બાર વાગ્યા સુધી વાંચન કર્યું, પછી સૂવા માટે બેડરૂમમાં ગયા.

‘આજે બહુ થાક લાગ્યો છે’ મનોમન બબડી તેમણે બેડરૂમનો દરવાજો બંધ કર્યો. હજુ તેમણે રૂમની લાઇટ ચાલુ કરી નહોતી એટલે બહાર ફેલાયેલી ચંદ્રની રોશનીએ તેમનું ધ્યાન ખેંચ્યું. તેઓ એમ જ લાઇટ કર્યા વગર બારી પાસે ગયા અને મહેલના પ્રાંગણમાં ફેલાયેલી આહ્લાદક રોશનીને નિહાળતા રહ્યા. તેમણે જોયું કે નીચે શિકારી કૂતરાઓ આંટા મારી રહ્યા છે. જાણે પોતાને જ કહેતા હોય તેમ તેઓ શિકારી કૂતરાને સંબોધીને બોલ્યા, “આ વખતે શિકાર છટકી ગયો, ફરી નહીં છટકવા દઈએ.”

પછી તેમણે સૂવા માટે નાઇટલેમ્પ જલાવ્યો, પણ જેવો નાઇટલેમ્પ શરૂ થયો કે કે રૂમના પડદા પાછળથી કોઈ બહાર આવ્યું.

“રેઇન્સફોર્ડ તું ?” જનરલ બોલી ઊઠ્યા. “તું અત્યાર સુધી પડદા પાછળ હતો ? તું અહીં આવ્યો કઈ રીતે ?”

“પાણીના વહેણનો રસ્તો બહુ ટૂંકો પડ્યો ! તમે અને કૂતરાઓ આખો ટાપુ ફરીને આવ્યા તે પહેલા હું પહોંચી ગયેલો, એટલે મને રોકવાવાળું કોઈ ન હતું.” રેઇન્સફોર્ડે કહ્યું.

આ સાંભળી જનરલે ઊંડો શ્વાસ લીધો અને તેને અભિનંદન આપ્યા. તેમણે કહ્યું “દોસ્ત, તું આ રમત જીતી ગયો છે.”

પણ આ સાંભળી રેઇન્સફોર્ડ ન તો હસ્યો કે ન નરમ પડ્યો. ઊલટું, તેણે ઘોઘરા અવાજે કહ્યું “હું હજી એ જ જંગલી શિકાર છું, જેને તમે શોધી રહ્યા હતા, હવે શિકાર અથવા શિકારી બેમાંથી એક જ જીવતું રહેશે.”

“સાચી વાત છે.” જનરલે કહ્યું “આપણા બેમાંથી એક મારા શિકારી કૂતરાઓનો ખોરાક બનશે અને બીજો આ આરામદાયક પલંગમાં નિરાંતે સૂશે.” આટલું કહી જનરલ ચાલ્યા ગયા.

પણ, તે ઘડી છે ને આજનો દિવસ છે, રેઇન્સફોર્ડ ક્યારેય નિરાંતે સૂઈ શક્યો નથી.

(સમાપ્ત)